

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
CỤC NHÀ GIÁO VÀ CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC**

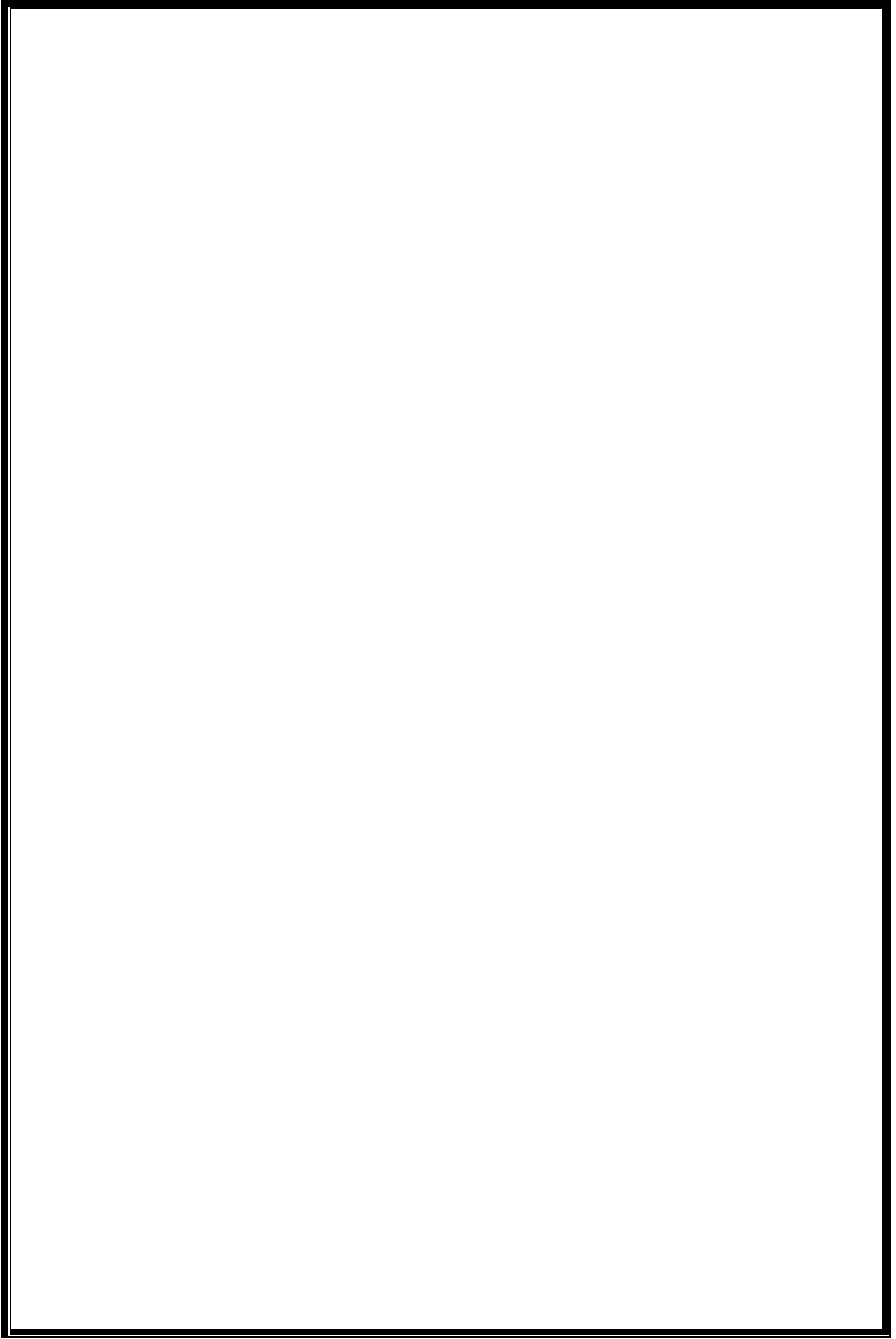
---o0o---

TÀI LIỆU TẬP HUẤN
MÔ-ĐUN:
HƯỚNG DẪN XÂY DỰNG TÀI LIỆU HỖ TRỢ CHA MẸ
CHĂM SÓC, GIÁO DỤC TRẺ MẦM NON

Nhóm tác giả/ tác giả:

- PGS.TS. Bùi Thị Lâm (chủ biên)
- Th.S. Trần Thị Kim Liên
- TS. Nguyễn Thị Thu Hà
- Th.S. Nguyễn Thị Hào

Hà Nội, tháng 10 năm 2022

MỤC LỤC

I. MỤC TIÊU	4
II. CHUẨN BỊ	1
III. NỘI DUNG	1
IV. THỜI LƯỢNG	2
V. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP	2
NỘI DUNG 1: Những vấn đề chung về xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non	2
NỘI DUNG 2: Hướng dẫn thực hiện các bước xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non.....	7
NỘI DUNG 3: Thực hành xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non	18
VI. ĐÁNH GIÁ	22
VII. TÀI LIỆU THAM KHẢO	26
PHỤ LỤC	28

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
CBQL	Cán bộ quản lý
CS - GD	Chăm sóc - giáo dục
GDMN	Giáo dục mầm non
GVMN	Giáo viên mầm non
MN	Mầm non
TL	Tài liệu

I. MỤC TIÊU

1. Mục tiêu chung

Sau khi học xong mô đun, học viên nắm được cách thức xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS, GD trẻ MN. Trên cơ sở đó, học viên vận dụng phù hợp với thực tiễn tại cơ sở GDMN.

2. Mục tiêu cụ thể

- Giải thích được sự cần thiết của việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ trong CS, GD trẻ MN;

- Xác định được nhu cầu của cha mẹ để xây dựng TL hỗ trợ cho phù hợp với trình độ của cha mẹ.

- Xác định được các đặc điểm, yêu cầu của TL hỗ trợ cha mẹ CS, GD trẻ MN;

- Có kỹ năng vận dụng các kiến thức đã học để xây dựng TL phù hợp với đặc điểm của cha mẹ ở từng địa phương.

- Thường xuyên cập nhật nhu cầu/mong muốn của cha mẹ trong việc CS - GD trẻ để điều chỉnh và phát triển nguồn TL hỗ trợ cha mẹ tại cơ sở GDMN.

II. CHUẨN BỊ

1. Về phía báo cáo viên

- Slide bài giảng các buổi tập huấn, bồi dưỡng

- TL phát tay, Chương trình GDMN

- Một số TL xuất bản phẩm, TL lưu hành nội bộ

- Gi màu

- Máy tính, máy chiếu

2. Về phía học viên

Đọc trước TL, phiếu giao nhiệm vụ.

III. NỘI DUNG

1. Những vấn đề chung về xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non (02 tiết lý thuyết)

1.1. Khái niệm xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ về chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

1.2. Sự cần thiết của việc xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

1.3. Đặc điểm tài liệu hỗ trợ cha mẹ về chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

1.4. Yêu cầu đối với việc xây dựng tài liệu hỗ trợ cho cha mẹ về chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

2. Các bước xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non (05 tiết lý thuyết, 04 tiết thực hành)

2.1. Phân tích nhu cầu của cha mẹ để xây dựng tài liệu hỗ trợ chăm sóc, giáo dục trẻ em

2.2. Triển khai xây dựng tài liệu

2.3. Lấy ý kiến góp ý tài liệu từ các nhà chuyên môn và những cha mẹ có kinh nghiệm về CS-GD trẻ

2.4. Đánh giá/thẩm định tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non.

3. Thực hành xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non (04 tiết thực hành)

IV. THỜI LƯỢNG

Số tiết: 15 tiết (07 tiết lý thuyết và 08 tiết thực hành)

V. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP

NỘI DUNG 1: Những vấn đề chung về xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non (2 tiết lý thuyết)

1.1. Yêu cầu cần đạt

- Trình bày được khái niệm xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ về CS - GD trẻ MN;
- Giải thích được sự cần thiết của việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ trong CS, GD trẻ MN;
- Xác định được các đặc điểm, yêu cầu của TL hỗ trợ cho cha mẹ CS - GD trẻ MN.

1.2. Thời lượng: 2 tiết lý thuyết

1.3. Tổ chức hoạt động

1.3.1. Hoạt động 1.1: Tìm hiểu khái niệm tài liệu xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc - giáo dục trẻ mầm non

- **Mục tiêu:** Giải thích được khái niệm TL; TL hỗ trợ cha mẹ về CS -GD trẻ; xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ MN.

- **Chuẩn bị:** Slide trình chiếu

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 1

Các học viên hãy thảo luận theo nhóm trong thời gian 10 phút để trả lời các câu hỏi sau?

- Anh/chị hiểu thế nào là xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ?
- Trong thực tế có những loại tài liệu nào? Sự giống và khác nhau của các tài liệu đó.

- Anh/chị đã xây dựng hoặc tham gia xây dựng TL nào hỗ trợ cha mẹ?
Hãy chia sẻ kinh nghiệm của mình

THÔNG TIN PHẢN HỒI

*** Khái niệm:**

+ Khái niệm TL: TL là vật mang tin được hình thành trong quá trình hoạt động của cơ quan, tổ chức, cá nhân. TL bao gồm văn bản, dự án, bản vẽ thiết kế, bản đồ, công trình nghiên cứu, sổ sách, biểu thống kê; âm bản, dương bản phim, ảnh, vi phim; băng, đĩa ghi âm, ghi hình; tài liệu điện tử; bản thảo tác phẩm văn học, nghệ thuật; số công tác, nhật ký, hồi ký, bút tích, TL viết tay; tranh vẽ hoặc in; ấn phẩm và các vật mang tin khác (khoản 2 - Điều 2 Luật Lưu trữ năm 2011).

TL có ý nghĩa quan trọng, là nguồn thông tin quan trọng trong mọi ngành, mọi lĩnh vực của đời sống kinh tế, xã hội, văn hóa, chính trị. Trong hoạt động học tập, TL như một nguồn tri thức rộng lớn phục vụ quá trình nghiên cứu, tham khảo. Những tri thức trong các nguồn TL khác nhau được đúc kết từ kiến thức, kinh nghiệm của các tác giả. Vì vậy nó chứa đựng những thông tin hữu ích để học hỏi và phát triển tư tưởng của bản thân.

TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ MN là một loại TL cung cấp các kiến thức, kỹ năng cơ bản, truyền cảm hứng giúp những người có con ở độ tuổi MN (hoặc những người chăm sóc trẻ ở độ tuổi MN) có thể tham khảo để áp dụng nhằm nâng cao chất lượng CS-GD con em mình một cách chủ động.

+ Khái niệm xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ MN: là quá trình thu thập và chọn lọc những thông tin theo các chủ đề cụ thể về CS-GD trẻ MN và tổng hợp, sắp xếp, viết theo logic và ý tưởng nhất quán về nội dung và hình thức phù hợp với khả năng tiếp cận của cha mẹ trẻ; qua đó cung cấp các kiến thức, kỹ năng cơ bản đồng thời truyền cảm hứng để CS-GD trẻ chủ động, hiệu quả.

*** Một số loại tài liệu:**

+ TL xuất bản phẩm được quy định trong Luật Xuất bản (số 19/2012/QH13) khoản 4, Điều 4 “Xuất bản phẩm là tác phẩm, tài liệu về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, giáo dục và đào tạo, khoa học, công nghệ, văn học, nghệ thuật được xuất bản thông qua nhà xuất bản hoặc cơ quan, tổ chức được cấp giấy phép xuất bản bằng các ngôn ngữ khác nhau, bằng hình ảnh, âm thanh và được thể hiện dưới các hình thức sau đây: a) Sách in; b) Sách chữ nổi; c) Tranh, ảnh, bản đồ, áp-phích, tờ rời, tờ gấp; d) Các loại lịch; đ) Bản ghi âm, ghi hình có nội dung thay sách hoặc minh họa cho sách.”. Với những TL để trở thành xuất bản phẩm cần đáp ứng các yêu cầu theo quy định của Luật Xuất bản.

+ TL lưu hành nội bộ: Hiện nay, chưa có văn bản quy định cụ thể về khái niệm TL lưu hành nội bộ, có thể hiểu TL lưu hành nội bộ là các TL được ban hành trong môi trường hoạt động của tổ chức, đơn vị trong từng lĩnh vực hoạt động nhằm triển khai, tổ chức hoạt động của bộ máy, điều hành, kiểm soát các hoạt động hoặc hỗ trợ tăng cường kiến thức kỹ năng hoạt động của các thành viên trong

tổ chức, đơn vị; các văn bản này không dùng giao dịch với bên ngoài. Văn bản lưu hành nội bộ của tổ chức, doanh nghiệp bao gồm rất nhiều loại hình văn bản.

Như vậy, TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ MN có thể được xây dựng thành xuất bản phẩm hoặc ở mức là TL lưu hành nội bộ. Trong mô - đun này chúng tôi tập trung hướng dẫn các cơ sở GDMN xây dựng TL lưu hành nội bộ.

1.3.2. Hoạt động 1.2: Tìm hiểu sự cần thiết của việc xây dựng tài liệu tư vấn cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

- **Mục tiêu:** Hiểu được sự cần thiết của việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ trong CS-GD trẻ MN.

- **Chuẩn bị:** Slide trình chiếu

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 2

Các học viên hãy thảo luận theo nhóm trong thời gian 10 phút và đóng vai là CBQL, GVMN và cha mẹ trẻ để trao đổi theo yêu cầu sau:

- Nhóm 1: Tại sao cần xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ ?

- Nhóm 2: Những lợi ích của việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ?

THÔNG TIN PHẢN HỒI

*** Sự cần thiết của việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ**

Việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN là cần thiết và thực sự có ý nghĩa, xuất phát từ căn cứ pháp lí, lí luận và thực tiễn:

Ở Việt Nam, giáo dục trẻ trong gia đình đã từ lâu được nhiều bộ, ngành, tổ chức quan tâm nghiên cứu và cho thấy gia đình (các bậc cha mẹ) có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc phối hợp cùng nhà trường để giúp trẻ phát triển toàn diện. Các quy định hiện đặt ra yêu cầu về sự tham gia của gia đình, cộng đồng và trách nhiệm của GV vào công tác nuôi dưỡng, CS-GD trẻ MN:

Luật Giáo dục số 43/2019/QH14 ngày 14/6/2019 đã nêu:

Tại khoản 2, Điều 3: “Hoạt động giáo dục được thực hiện theo nguyên lý học đi đôi với hành, lí luận gắn liền với thực tiễn, giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội”.

Điều 90: Trách nhiệm của gia đình

1. “Cha mẹ hoặc người giám hộ có trách nhiệm nuôi dưỡng, giáo dục và chăm sóc, tạo điều kiện cho con hoặc người được giám hộ được học tập, thực hiện phổ cập giáo dục, hoàn thành giáo dục bắt buộc, rèn luyện, tham gia các hoạt động của nhà trường; tôn trọng nhà giáo, không được xúc phạm nhân phẩm, danh dự, xâm phạm thân thể nhà giáo”.

2. “Các thành viên trong gia đình có trách nhiệm xây dựng gia đình văn hóa, tạo môi trường thuận lợi cho việc phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ của con em; người lớn tuổi có trách nhiệm giáo dục làm gương cho con em, cùng nhà trường nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục”.

Khoản 4, Điều 27 Điều lệ trường MN ban hành kèm theo Thông tư số 52/2020/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định nhiệm vụ của GV:

“Tuyên truyền phổ biến kiến thức khoa học nuôi dạy trẻ em cho cha mẹ của trẻ em, chủ động phối hợp với gia đình của trẻ em để thực hiện mục tiêu giáo dục trẻ em”.

Khoản 1, Điều 7, Tiêu chuẩn 4 Thông tư số 26/2018/TT-BGDĐT ngày 08/10/2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo Thông tư ban hành quy định chuẩn nghề nghiệp GVMN quy định:

Tiêu chí 11. “Phối hợp với cha, mẹ hoặc người giám hộ trẻ em và cộng đồng để nâng cao chất lượng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ em”. Để được đánh giá ở mức **“Tốt”**, giáo viên phải “Chia sẻ, hỗ trợ kiến thức, kỹ năng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ em cho cha, mẹ hoặc người giám hộ trẻ em và cộng đồng. Đề xuất các giải pháp tăng cường phối hợp giữa nhà trường với gia đình và cộng đồng”.

Nhiều nghiên cứu khoa học đã chỉ ra vai trò quan trọng của giáo dục gia đình đối với sự phát triển của trẻ MN. Trong các công trình của mình, nhiều nhà tâm lý học, giáo dục học đã khẳng định nền tảng của nhân cách một con người bắt đầu từ gia đình. Gia đình là môi trường xã hội đầu tiên của mỗi người. Tại gia đình, trẻ em được nuôi dưỡng, chăm sóc và được dạy bảo những điều đầu tiên, sơ đẳng để sống làm người. Các tác giả đều nhấn mạnh, để việc giáo dục ở gia đình có hiệu quả thì gia đình phải phối hợp với nhà trường và các môi trường cộng đồng để có sự thống nhất trong giáo dục. Ngày nay, trong xu thế xã hội phát triển nhanh chóng và phức tạp, kéo theo nhiều nguy cơ ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển của con người thì giáo dục gia đình phối hợp cùng nhà trường lại càng được chú trọng.

Để hỗ trợ gia đình, cộng đồng thực hiện trách nhiệm của mình, tham gia hiệu quả vào nuôi dưỡng, CS-GD trẻ; việc xây dựng các TLL hỗ trợ là cần thiết. Đặc biệt qua một thời gian dài do ảnh hưởng dịch Covid-19, trẻ phải nghỉ học ở nhà, hoàn toàn phụ thuộc vào giáo dục của cha mẹ/người giám hộ, càng cho thấy sự cần thiết xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ.

Thực tế hiện nay có nhiều TL khác nhau liên quan đến vấn đề CS-GD trẻ em MN, tuy nhiên các TL dành riêng để hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ số lượng còn ít, đồng thời các TL đó chưa thực sự đáp ứng nhu cầu riêng của cha mẹ tại từng cơ sở GDMN. Chính vì vậy, khi mỗi nhà trường xây dựng được những TL hỗ trợ riêng, sẽ giúp cho cha mẹ có con đang theo học tại trường thuận lợi hơn trong việc tiếp cận các kiến thức, kỹ năng về nuôi dưỡng, CS-GD trẻ theo nhu

cầu của mình, từ đó sẽ hợp tác hiệu quả hơn với nhà trường trong việc nuôi dưỡng, CS-GD giáo dục con.

*Những lợi ích của việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ trên các đối tượng cụ thể:

+ Đối với cha mẹ: TL hỗ trợ cho cha mẹ, các thành viên trong gia đình các kiến thức về khoa học CS-GD trẻ MN, những kỹ năng có thể áp dụng vào thực tiễn, từ đó tạo nên sự đồng thuận, thống nhất giữa nhà trường và gia đình trong việc thực hiện mục tiêu chung, hình thành và phát triển những nét nhân cách đầu tiên hướng tới sự phát triển toàn diện của trẻ.

TL không chỉ cung cấp các kiến thức, kỹ năng mà còn có thể truyền cảm hứng tới người xem giúp họ hiểu hơn về vai trò trách nhiệm của mình, hành động chủ động, tích cực, giảm áp lực trong quá trình nuôi dưỡng, CS-GD con tại gia đình.

+ Đối với trẻ: Trẻ em là đối tượng hưởng lợi trực tiếp khi cha mẹ được hỗ trợ và thực hiện nuôi dưỡng, CS-GD trẻ đúng cách, trẻ phát triển tốt nhất về thể chất, tinh thần: trẻ được an toàn, khỏe mạnh, nhận được các tác động giáo dục phù hợp. Sự tương tác giữa trẻ với cha mẹ, các thành viên trong gia đình nhiều hơn. Môi trường hoạt động của trẻ được mở rộng linh hoạt và trở nên phong phú hơn từ nhà trường đến gia đình và ngoài xã hội. Bên cạnh đó, khi có kiến thức, cha mẹ sẽ tự tin và hiểu biết hơn khi nuôi dưỡng, CS-GD con, như vậy việc bạo hành đối với trẻ cũng được hạn chế.

+ Đối với cơ sở GDMN: Khi cha mẹ hiểu biết và thực hành nuôi dưỡng, CS-GD trẻ theo hướng dẫn trong các TL (dựa trên nền tảng **khoa học**) sẽ góp phần tăng cường hiệu quả giáo dục của nhà trường. Sự tham gia của gia đình và cộng đồng vào các hoạt động phối hợp với nhà trường sẽ trở nên tích cực, hiệu quả hơn.

+ Đối với giáo viên: Nâng cao ý thức, trách nhiệm và kiến thức, kỹ năng nghề nghiệp, khả năng giao tiếp. Tăng cường mối quan hệ giữa nhà trường và gia đình trong quá trình nuôi dưỡng, CS-GD trẻ.

1.3.3. Hoạt động 1.3: Phân tích đặc điểm và các yêu cầu của tài liệu hỗ trợ cha mẹ về chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

- **Mục tiêu:** Xác định được các đặc điểm, yêu cầu của TL hỗ trợ cho cha mẹ CS-GD trẻ MN.

- **Chuẩn bị:** Slide bài giảng

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 3

Giảng viên phát TL có sẵn có thể là TL nội bộ hoặc đã sử dụng ở địa phương và giao nhiệm vụ:

- Nghiên cứu TL hỗ trợ cha mẹ đã có và nêu ra điểm mạnh và điểm yếu của tài liệu?

- Ghi ra giấy màu tối thiểu 3 đặc điểm của TL mà anh chị cho rằng sẽ phù hợp và hỗ trợ cha mẹ CS - GD trẻ hiệu quả.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

* Đặc điểm TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ MN

Xuất phát từ đặc điểm của cha mẹ trẻ về sự đa dạng trong ngành nghề, trình độ, văn hóa, khả năng nhận thức, thời gian dành cho việc nghiên cứu TL... sẽ đặt ra các yêu cầu về đặc điểm đặc thù của TL hỗ trợ dành cho cha mẹ:

+ TL thiết thực, đáp ứng nhu cầu, mối quan tâm của cha mẹ: Các nội dung trong tài liệu hướng tới những vấn đề mà cha mẹ đang khó khăn, vướng mắc cần tìm hiểu, cần được hỗ trợ. TL giúp họ nâng cao hiểu biết, có kỹ năng và được truyền cảm hứng tích cực trong việc CS-GD trẻ.

+ TL dễ hiểu, dễ sử dụng, áp dụng được vào thực tiễn tại gia đình: Đại đa số cha mẹ có thể đọc/xem và hiểu được các thông tin truyền tải trong TL, từ đó áp dụng vào thực tiễn quá trình nuôi dưỡng, CS-GD trẻ tại nhà.

+ TL đáp ứng các yêu cầu về mặt khoa học: TL cung cấp những thông tin chính xác, hướng dẫn những cách làm phù hợp với đặc điểm, nhu cầu của trẻ trong từng giai đoạn lứa tuổi, sử dụng từ ngữ/hình ảnh/âm thanh...trong sáng, rõ nét, sống động, đảm bảo tính thẩm mỹ, tính sư phạm.

+ Một TL không nhất thiết phải phù hợp với tất cả các đối tượng cha mẹ, có những TL được thiết kế hỗ trợ riêng cho một nhóm cha mẹ (TL hỗ trợ cha mẹ vùng dân tộc thiểu số, TL hỗ trợ cha mẹ chuẩn bị cho con vào lớp 1...)

+ TL thể hiện sự tôn trọng người sử dụng, giúp họ cảm thấy “có người đồng hành”

*Yêu cầu đối với việc xây dựng tài liệu hỗ trợ cho cha mẹ về CS-GD trẻ MN

Với những đặc điểm nêu trên, việc xây dựng TL hỗ trợ cho cha mẹ về CS-GD trẻ MN cần đáp ứng các yêu cầu sau:

- Xác định rõ đối tượng sử dụng và mục đích của TL. Đây là yêu cầu bắt buộc để lựa chọn nội dung, loại TL và cách triển khai.

- Lựa chọn nội dung:

+ Các nội dung được lựa chọn cần gắn với nhu cầu thực tế về hoạt động nuôi dưỡng, CS-GD trẻ mà cha mẹ cần và có thể thực hiện tại gia đình. Phù hợp với định hướng giáo dục quốc gia.

+ Lựa chọn và cấu trúc nội dung bảo đảm cơ bản, cô đọng. Hạn chế lí thuyết hàn lâm.

+ Có tính cập nhật các kiến thức, kỹ năng phù hợp với yêu cầu và sự phát triển của xã hội.

+ TL không chứa đựng những thông tin mang tính định kiến (giới, dân tộc, hoàn cảnh gia đình...) hoặc trái với quy định pháp luật, truyền thống văn hóa.

- Lựa chọn loại hình TL và cách trình bày nội dung để có thể tăng khả năng tiếp cận và sử dụng cho các bậc mẹ:

+ TL cần trình bày ngắn gọn. Văn phong dễ hiểu, rõ ràng.

+ Khai thác tốt kênh hình, kênh tiếng: Video, TL giấy, poster, sơ đồ, tranh ảnh...

- TL cần/nên được đánh giá bởi các chuyên gia để đảm bảo chất lượng khoa học.

- TL có thể tiếp tục được điều chỉnh, cập nhật để tăng cường chất lượng và hiệu quả hỗ trợ cha mẹ trong nuôi dưỡng, CS-GD trẻ.

NỘI DUNG 2: Hướng dẫn thực hiện các bước xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

2.1. Yêu cầu cần đạt

- Nắm được quy trình xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN;

- Triển khai xây dựng được TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN phù hợp với điều kiện của cơ sở GDMN.

2.2. Thời lượng: 05 tiết lý thuyết, 04 tiết thực hành

2.3. Tổ chức hoạt động

2.3.1. Hoạt động 2.1: Bước 1 - Phân tích nhu cầu về tài liệu hỗ trợ chăm sóc, giáo dục trẻ em của cha mẹ

- **Mục tiêu:** Nắm được cách thức khảo sát nhu cầu của cha mẹ về TL hỗ trợ CS-GD trẻ.

- **Chuẩn bị:** Bảng, giấy note màu vàng, xanh

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 4

Các học viên hãy thảo luận theo nhóm trong thời gian 10 phút để trả lời các câu hỏi sau:

- Theo anh/chị, quy trình xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN gồm những bước nào?

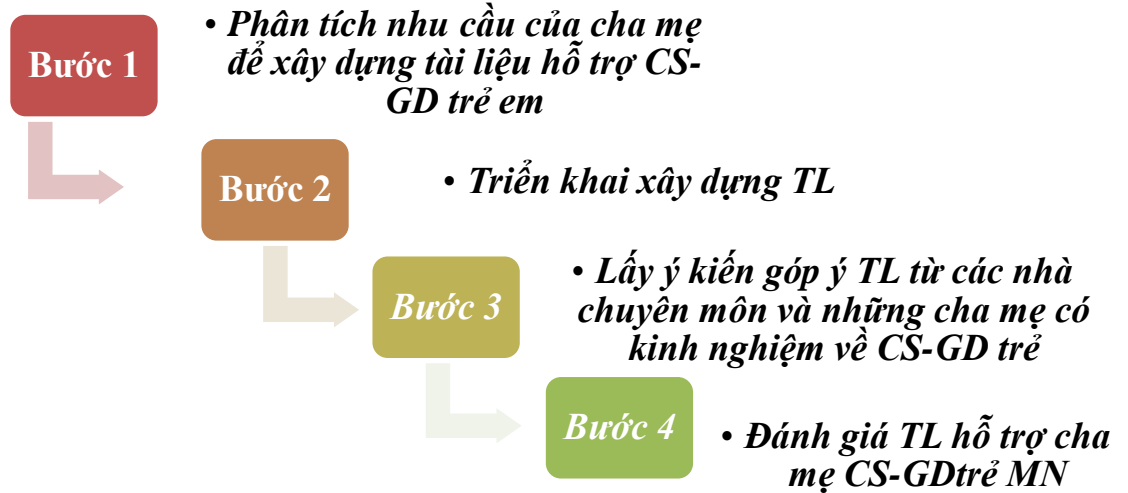
- Có những cách thức nào để tìm hiểu nhu cầu của cha mẹ để xây dựng TL?

- Những khó khăn nào trong quá trình đánh giá nhu cầu mà anh/chị gặp phải?

Hình thức: Các nhóm sẽ viết các ý kiến vào các giấy note trả lời câu hỏi 1 vào giấy màu xanh, trả lời câu hỏi 2 vào giấy màu vàng, trả lời câu hỏi 3 vào giấy màu đỏ và dán lên bảng.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Quy trình xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN

Bước 1: Phân tích nhu cầu của cha mẹ để xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ em

- **Mục đích phân tích nhu cầu:** Người biên soạn cần tiến hành phân tích nhu cầu nhằm tìm ra được các thông tin về sự thiếu hụt TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ em cũng như nắm được các mong muốn của cha mẹ cần được hỗ trợ.

- Nội dung phân tích nhu cầu:

+ Kinh nghiệm, kiến thức, kỹ năng của cha mẹ đã có và còn thiếu: Mục tiêu của việc phân tích nhu cầu của cha mẹ về TL cần hỗ trợ hướng tới việc nắm được những những giới hạn của gia đình trong việc CS-GD trẻ. GV cần biết được đâu là những vùng kiến thức, kỹ năng và kinh nghiệm thực sự giới hạn của cha mẹ trẻ trong CS-GD trẻ, những vấn đề nào cần được hỗ trợ từ môi trường gia đình cho trẻ. Điều này giúp đảm bảo những nội dung của TL tự vấn cho cha mẹ có thể dễ dàng đưa vào các hoạt động sinh hoạt hằng ngày của gia đình và được áp dụng một cách phù hợp.

+ Mong muốn về nội dung, hình thức và thể loại TL cần hỗ trợ: Bên cạnh những khảo sát về những vấn đề còn thiếu hụt với những câu hỏi trực tiếp, có thể yêu cầu cha mẹ tự đưa ra những mong muốn của bản thân về các nội dung cần được tư vấn, dạng thức TL nào là thích hợp. Bằng cách hỏi trực tiếp mong muốn của cha mẹ, người khảo sát có thể phân chia các vấn đề khác nhau theo thứ bậc và lên kế hoạch lựa chọn, xây dựng TL hỗ trợ.

+ Khả năng tiếp cận TL của cha mẹ, nguồn văn hóa địa phương...: Để tài liệu hỗ trợ được hiệu quả, cần thiết phải khảo sát khả năng tiếp cận TL của cha mẹ. Các cha mẹ có trình độ khác nhau, điều kiện cơ sở vật chất, kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, ngôn ngữ khác nhau ... cũng ảnh hưởng tới khả năng tiếp cận này. Cần hiểu cách học của cha mẹ là học từ trải nghiệm. Cha mẹ với một số kinh nghiệm nhất định trong việc CS-GD con của mình, họ có thể sử dụng kiến thức, kỹ năng và kinh nghiệm của mình vào quá trình tiếp cận TL. Mỗi cha mẹ có một nền tảng khác nhau, được dựa trên điểm mạnh của chính họ và những trải nghiệm mà họ đã có, từ đó mỗi cha mẹ sẽ hiểu và áp dụng các vấn đề được cung cấp từ TL theo cách khác nhau nhằm thỏa mãn nhu cầu cụ thể của mỗi người.

- Các bước thực hiện phân tích nhu cầu:

+ *Xây dựng công cụ khảo sát nhu cầu của cha mẹ về TL hỗ trợ*

Có nhiều cách khác nhau để khảo sát nhu cầu của cha mẹ về TL hỗ trợ, trong đó cách phổ biến nhất hiện nay là dùng bảng hỏi và trò chuyện, phỏng vấn...

Đối với bảng hỏi: Bảng hỏi là công cụ khảo sát nhu cầu của cha mẹ được sử dụng cho dạng TL cảm nang, poster/tờ rơi, video hoặc TL xuất bản với nội dung dài và có thể được sử dụng trong nhiều năm.

Căn cứ vào mục tiêu và nội dung khảo sát nhu cầu để xây dựng các câu hỏi khảo sát phù hợp. Một bảng hỏi thường bắt đầu bằng một số câu hỏi yêu cầu cha mẹ cung cấp thông tin nhân khẩu học cần thiết (như họ tên, tuổi, nghề nghiệp, số con trong gia đình...). Tùy thuộc vào mục tiêu của khảo sát để quyết định việc cần lấy những thông tin cần thiết nào. Ví dụ, người khảo sát cần nắm được bao nhiêu gia đình tham gia khảo sát có một hoặc nhiều con để có thể đưa ra các hỗ trợ về dinh dưỡng phù hợp. Hoặc người khảo sát cần biết được đặc thù nghề nghiệp của phần lớn cha mẹ tham gia khảo sát để có những gợi ý về cách thức hỗ trợ trẻ học tại nhà hiệu quả hơn... Sau phần lấy thông tin nhân khẩu học sẽ là các câu hỏi liên quan đến nhu cầu của cha mẹ về TL hỗ trợ cho một nội dung cụ thể. Phần này thường bao gồm những câu hỏi về kiến thức, kinh nghiệm hiện có của cha mẹ về vấn đề đó; những khó khăn mà cha mẹ gặp phải; mong muốn cần được hỗ trợ những gì (tham khảo phụ lục 3)...

Một số yêu cầu đối với bảng hỏi:

- ✓ Cần trình bày rõ mục đích của bảng hỏi để người được hỏi biết họ đang đưa ra ý kiến cho vấn đề khảo sát nào;
- ✓ Các câu hỏi đưa ra ngắn gọn, dễ hiểu, liên quan đến mục đích của cuộc khảo sát;
- ✓ Không nên quá nhiều câu hỏi, chỉ nên giới hạn dưới 5 câu trong một phiếu khảo sát nhu cầu của cha mẹ (không tính phần thông tin);
- ✓ Cần làm rõ cách thức trả lời cho các câu hỏi như chỉ được chọn một đáp án/được lựa chọn nhiều đáp án/sắp xếp theo thứ tự từ nhỏ đến lớn...

Hình thức: có thể yêu cầu cha mẹ tham gia khảo sát online qua nhiều kênh như zalo, facebook, email... hoặc điền trực tiếp trên phiếu khảo sát in sẵn.

Ưu điểm: Có thể thu thập được một số lượng lớn thông tin từ cha mẹ một cách nhanh chóng.

Hạn chế: Một số cha mẹ không thực sự trả lời đúng theo nhu cầu thực tế của họ.

Đối với trò chuyện, phỏng vấn: Trò chuyện, phỏng vấn cha mẹ nhằm thu thập được các thông tin một cách trực tiếp, cụ thể và sát với nhu cầu của cha mẹ. Cách thức này chủ yếu phù hợp với tài liệu hỗ trợ cho một số lượng nhỏ cha mẹ, đặc biệt là các gia đình của trẻ có nhu cầu đặc biệt.

Người phỏng vấn cũng cần dự kiến một số câu hỏi cơ bản để khai thác thông tin từ cha mẹ. Tạo không khí thoải mái giống như một cuộc trò chuyện, đồng thời có phương tiện ghi chép lại các nội dung cần thiết.

Trò chuyện, phỏng vấn cha mẹ có thể được diễn ra tại nhà của trẻ hoặc ở trường khi cha mẹ đưa đón con đi học. Khi trò chuyện, phỏng vấn cha mẹ tại nhà, người phỏng vấn đồng thời có thể kết hợp với việc quan sát một số hoạt động của cha mẹ tại nhà. Tuy nhiên, điều này cần được sự đồng ý và hợp tác tích cực từ cha mẹ trẻ và cũng tốn nhiều thời gian.

+ *Triển khai thực hiện khảo sát nhu cầu:*

- Xác định quy mô và phạm vi của khảo sát.
- Lựa chọn loại công cụ khảo sát nhu cầu phù hợp
- Xác định các kênh gửi khảo sát nhu cầu: email, zalo, facebook, trực tiếp... Có thể kết hợp sử dụng nhiều kênh gửi khảo sát nhu cầu cùng lúc.
- Khi thực hiện khảo sát nhu cầu, cần giải thích ngắn gọn cho cha mẹ về cách thực hiện khảo sát (điền câu hỏi như thế nào, cuộc phỏng vấn về vấn đề gì, kéo dài khoảng bao lâu, quyền riêng tư và bảo mật...).

+ *Phân tích kết quả khảo sát, xác định các nhu cầu chính của cha mẹ:* Sau khi thu thập các thông tin từ các công cụ khảo sát nhu cầu, người khảo sát tiến hành xử lý và phân tích số liệu. Có thể sử dụng các phần mềm hỗ trợ như Excel để xử lý các thông kê đơn giản. Một số cách thường được sử dụng như: đếm xem có bao nhiêu người chọn phương án A, B, C; tính phần trăm, xếp thứ tự các câu trả lời,...

Trên cơ sở kết quả khảo sát cần phân tích và đưa ra các nhu cầu chính của cha mẹ về nội dung và hình thức của TL. Một số nội dung tài liệu là nhu cầu chính của cha mẹ gồm: cách chăm sóc trẻ tại gia đình, cách chơi cùng con, cách quan sát, phát hiện, theo dõi các vấn đề trong quá trình phát triển của trẻ...

Khi cha mẹ có nhiều nhu cầu khác nhau về TL hỗ trợ thì có thể xếp thứ tự ưu tiên nhu cầu về nội dung, hình thức để dựa vào nguồn lực của nhà trường xây dựng TL đáp ứng được tốt nhất nhu cầu của cha mẹ. Chẳng hạn, kết quả thống kê mong muốn tìm hiểu của cha mẹ về các hoạt động với trẻ tại nhà ở các lĩnh vực như sau: 75% cha mẹ lựa chọn lĩnh vực phát triển nhận thức; 58% lựa chọn lĩnh vực phát triển ngôn ngữ; 50% lựa chọn lĩnh vực phát triển thể chất; 35% lựa chọn lĩnh vực tình cảm – kỹ năng xã hội và 25% lựa chọn lĩnh vực phát triển thẩm mỹ.

Như vậy, người khảo sát sẽ ưu tiên hơn về các nội dung hướng tới các lĩnh vực có tỉ lệ % cao hơn là phát triển nhận thức và phát triển ngôn ngữ.

2.3.2. Hoạt động 2.2: Bước 2 - Hướng dẫn triển khai xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ em

- **Mục tiêu:** Giải thích được các bước triển khai xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ em

- **Chuẩn bị:** Slide bài giảng

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 5

Các học viên hãy thảo luận theo nhóm trong thời gian 10 phút để trả lời các câu hỏi sau:

Theo anh/chị, việc triển khai xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD- trẻ MN cần tiến hành theo các bước nào? Nêu cụ thể những việc làm của từng bước.

Đại diện nhóm trình bày ý kiến thảo luận.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Bước 2: Triển khai xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ em

Bao gồm các hoạt động cơ bản sau:

- Xác định mục tiêu của TL:

Sau khi phân tích nhu cầu của cha mẹ về TL hỗ trợ CS-GD trẻ, người biên soạn sẽ xác định mục tiêu cho TL phù hợp với kết quả phân tích nhu cầu đó.

Người biên soạn cần đặt ra một số câu hỏi như:

TL hỗ trợ này dành cho đối tượng cha mẹ nào?

TL này có đáp ứng được nhu cầu của đại đa số cha mẹ tại cơ sở mình hay không? Các mục tiêu cụ thể của TL là gì? Những mục tiêu này có phù hợp với mục tiêu mà nhà trường hướng tới hay không?

- Xác định nội dung TL:

Một số nội dung cơ bản bao gồm: các hoạt động CS-GD trẻ tại gia đình (chăm sóc, vệ sinh, chơi cùng con, hướng dẫn con làm việc nhà...), phát hiện trẻ gặp khó khăn, các hoạt động phối hợp với nhà trường...

Yêu cầu về cấu trúc nội dung: tỉ lệ phần giới thiệu chỉ nên chiếm một phần rất nhỏ, chẳng hạn TL có 10 trang thì phần giới thiệu chỉ nên chiếm ½ trang, dung lượng còn lại dành cho nội dung trọng tâm.

- **Xác định hình thức TL:** Có thể xây dựng TL dưới các hình thức như văn bản, poster/tờ rơi, video...

STT	Hình thức	Khái niệm	Đặc điểm	Dung lượng
1	Văn bản – cảm nang hướng dẫn	Cảm nang là một loại TL ghi tóm tắt những nội dung hướng dẫn cần thiết cho một lĩnh vực nhất định. Đây là một hình thức phù hợp với đối tượng sử dụng là cha mẹ trẻ, nâng cao cơ hội được tiếp cận với các kiến thức giáo dục, chuyên sâu.	Đặc điểm cơ bản của cảm nang: Nội dung cảm nang thường được cô đọng, trình bày ngắn gọn, kết hợp các hình ảnh trực quan để cha mẹ có thể dễ dàng nắm bắt và áp dụng trong thực tiễn.	Khoảng 10 – 20 trang tùy theo nội dung của TL.
2	Poster/tờ rơi	Poster là một dạng ấn phẩm giống một bức tranh gồm hình ảnh và văn bản nhằm truyền tải một thông tin nhất định và thu hút sự chú ý của đối tượng mục tiêu. Tờ rơi là một ấn phẩm thu nhỏ của poster.	Có sự dung hòa giữa nội dung văn bản và yếu tố đồ họa. Các thông điệp được rút gọn, khái quát và dễ nhớ. Có khả năng tiếp cận tới nhiều đối tượng cha mẹ khác nhau.	Khoảng 1 – 2 trang A4, hoặc A5...
3	Video	Video là một phương tiện điện tử ghi lại các hình ảnh, âm thanh chuyển động, dưới dạng tệp kỹ thuật số, DVD, ...	Video có các yếu tố thu hút sự chú ý của người xem: So với các hình thức TL khác, video phản ánh sinh động các nội dung bằng hình ảnh, âm thanh, các hiệu ứng một cách trực quan và sinh động. Video thể hiện rõ nét các thông điệp, nội dung cần truyền tải, phù hợp với nhu cầu của cha mẹ như các “mẹo” nuôi	Tối đa là 10 phút

			<p>dạy trẻ, các biện pháp đảm bảo an toàn cho trẻ, các hướng dẫn cha mẹ chơi với con hiệu quả... Đặc biệt, các nội dung này nếu được minh họa bằng chính GV hoặc cha mẹ và trẻ trong môi trường lớp học hoặc gia đình thì hiệu quả đem lại càng tốt hơn.</p> <p>Video có thể kèm theo phụ đề (tiếng Việt, tiếng nước ngoài, tiếng dân tộc...), nhất là với các video có chất lượng âm thanh chưa thật tốt.</p>	
--	--	--	--	--

- Thực hiện xây dựng TL:

Dù TL được xây dựng dưới hình thức nào thì việc thực hiện xây dựng tài liệu cũng cần tiến hành theo các bước sau:

+ Xây dựng đề cương TL: Đây là phác thảo ban đầu về TL để tiến hành các bước tiếp theo. Một đề cương tài liệu cần đảm bảo các nội dung chính gồm: Mục tiêu, nội dung chính, cách thức thể hiện các nội dung của TL, dự kiến các bước và thời gian thực hiện xây dựng TL.

+ Góp ý đề cương: Sau khi người biên soạn xây dựng xong đề cương, cần phải tổ chức góp ý đề cương TL. Điều này giúp cho người biên soạn có được những góp ý có giá trị để điều chỉnh khung TL hỗ trợ cha mẹ hiệu quả. Người tham gia góp ý đề cương nên là các nhà khoa học và các CBQL các trường MN.

+ Tìm kiếm nguồn thông tin tham khảo: Các TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ đều cần tham khảo các nguồn thông tin khác nhau song cần đảm bảo các thông tin được cung cấp cho cha mẹ đều được dựa trên các nguồn tham khảo chất lượng và phù hợp nhất.

Lưu ý: Cần tìm kiếm các TL có độ tin cậy. Chẳng hạn, với các trang website, nên sử dụng các trang có nguồn gốc rõ ràng như trang web của Chính

phủ (.gov), của tổ chức giáo dục (.edu), của tổ chức phi lợi nhuận (.org)...; trang thường xuyên được cập nhật thông tin;... Với các TL nghiên cứu, nên sử dụng các nguồn như Tạp chí Giáo dục, Thư viện học liệu mở, Trung tâm dữ liệu Đại học quốc gia Hà Nội, Thư viện điện tử quốc gia... Một số nguồn nghiên cứu tham khảo nước ngoài như Google Scholar, Oxford Academic, ...

- **Phân công xây dựng TL:** Sau quá trình xây dựng đề cương, cần phân công các nội dung cho các thành viên tham gia xây dựng. Một TL có thể do một nhóm giáo viên thực hiện, trưởng nhóm sẽ dựa trên số lượng, năng lực và kinh nghiệm của các thành viên để phân công hợp lý. Trưởng nhóm có trách nhiệm rà soát lại tổng thể TL và thống nhất toàn bộ TL. Ban Giám hiệu có trách nhiệm chỉ đạo quá trình tổ chức thực hiện việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ theo kế hoạch đã được phân công.

2.3.3. Hoạt động 2.3: Bước 3 - Lấy ý kiến góp ý tài liệu từ các nhà chuyên môn và đại diện cha mẹ trẻ

- **Mục tiêu:** Xác định được yêu cầu lựa chọn nhà chuyên môn, cha mẹ để xin ý kiến góp ý về TL.

- **Chuẩn bị:** Slide bài giảng

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 6

Các học viên suy nghĩ trong 5 phút để trả lời các câu hỏi sau:

- Theo anh/chị, ai là người thường xét duyệt/kiểm định các TL cơ sở?
- Anh/chị dựa vào tiêu chí nào để lựa chọn người xét duyệt/kiểm định các TL cơ sở?
- Khi xin ý kiến góp ý cho TL cần thực hiện như thế nào?

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Các yêu cầu lựa chọn nhà chuyên môn, cha mẹ để xin ý kiến góp ý về TL:

* **Đối với nhà chuyên môn (nếu có điều kiện):** Thành viên tham gia góp ý TL nên bao gồm nhiều thành phần. Thứ nhất, đó có thể là *các nhà khoa học* (giảng viên tại các trường đại học, cao đẳng; các Viện Nghiên cứu...) với các yêu cầu như:

- ✓ Có trình độ chuyên môn về GDMN hoặc có trình độ chuyên môn phù hợp với nội dung của TL hướng dẫn.
- ✓ Có uy tín và kinh nghiệm trong giảng dạy và nghiên cứu khoa học;
- ✓ Có trình độ đào tạo từ Thạc sĩ trở lên;
- ✓ Không phải là thành viên tham gia biên soạn TL hướng dẫn.

Thứ hai, đó có thể là *các CBQL và GVMN giỏi* tại các trường MN với các yêu cầu:

- ✓ Có trình độ chuyên môn và kinh nghiệm quản lý cũng như CS-GD trẻ;
- ✓ Có năng lực làm việc với cha mẹ trẻ;
- ✓ Đa dạng địa bàn công tác: tại các trường công lập và tư thục;
- ✓ Có kinh nghiệm tham gia viết các chuyên đề bồi dưỡng cho các đối tượng khác nhau về GDMN.

* Đối với cha mẹ:

Nên lựa chọn đa dạng các đối tượng cha mẹ tham gia góp ý kiến:

- ✓ Đa dạng về kinh nghiệm CS-GD trẻ: Đó có thể là các cha mẹ đã có kinh nghiệm trong việc CS-GD trẻ MN hoặc các cha mẹ lần đầu có con độ tuổi MN;
- ✓ Đa dạng về trình độ, nghề nghiệp
- ✓ Có tinh thần trách nhiệm và nhiệt tình tham gia đóng góp ý kiến.

Quy trình lấy ý kiến góp ý TL từ các nhà chuyên môn và những cha mẹ có kinh nghiệm về CS-GD trẻ:

Bước 1: Xác định thành phần tham gia góp ý kiến: số lượng, đối tượng.

Bước 2: Xác định mẫu góp ý kiến dành cho các nhà chuyên môn và cha mẹ trẻ

Bước 3: Gửi yêu cầu góp ý kiến tới các nhà chuyên môn và cha mẹ trẻ: Đưa ra yêu cầu về góp ý và thời gian nhận góp ý.

Bước 4: Tổng hợp ý kiến góp ý của các nhà chuyên môn và cha mẹ trẻ

Một số gợi ý về mẫu góp ý kiến TL từ các nhà chuyên môn và những cha mẹ có kinh nghiệm về CS-GD trẻ (phụ lục 1).

2.3.4. Hoạt động 2.4: Bước 4 - Đánh giá tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non

- **Mục tiêu:** Nắm được cách thức đánh giá việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN.

- **Chuẩn bị:** Slide bài giảng

- **Tổ chức hoạt động:**

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 7

Các học viên suy nghĩ trong 5 phút để trả lời các câu hỏi sau:

Theo anh/chị, việc đánh giá TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN nên được thực hiện như thế nào?

THÔNG TIN PHẢN HỒI

- **Mục đích đánh giá:** để hoàn thiện hơn TL và triển khai các TL tiếp theo được hiệu quả hơn.

- **Nội dung đánh giá:** Hình thức/loại TL - có tiếp cận được với cha mẹ không; nội dung, hình thức của TL có đáp ứng các tiêu chí như tính phù hợp, thiết thực, hiệu quả? khả năng lan tỏa của tài liệu như thế nào?...

- **Cách thực hiện đánh giá:**

Việc đánh giá TL hỗ trợ CS-GD trẻ MN cần được thực hiện trên cơ sở kết quả đánh giá của chuyên gia và các cha mẹ của trẻ.

Đánh giá từ các chuyên gia là cơ sở để người biên soạn TL có thể tự điều chỉnh, hoàn thiện nội dung TL phù hợp hơn. Cần gửi TL tới các chuyên gia và yêu cầu góp ý kiến theo mẫu nhất định (phụ lục...)

Một trong những cách thức hiệu quả để cải thiện chất lượng của các TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN là nhận được phản hồi từ chính cha mẹ trẻ. Đây là kênh thông tin hữu ích để người biên soạn có được những hiểu biết có giá trị, những dữ liệu cần thiết cũng như thể hiện rằng trường MN quan tâm đến ý kiến đóng góp của cha mẹ và nhu cầu của họ.

Các câu hỏi khảo sát đánh giá của cha mẹ về các TL hỗ trợ cần cụ thể, đánh giá mức độ hài lòng theo nhiều mức độ về các nội dung cụ thể của TL. Xu hướng trong những câu trả lời sẽ cho người biên soạn nắm được phần nào hiệu quả của TL. Bản khảo sát đánh giá của cha mẹ về TL luôn bao gồm các câu hỏi để cha mẹ đưa ra đề xuất và phản hồi. Có thể đó một số câu hỏi mở hoặc yêu cầu cha mẹ đưa ra các ý kiến khác (nếu có) để người biên soạn khám phá ra các vấn đề có thể chưa được nghĩ tới khi viết TL. Ví dụ:

1. Anh/chị có hài lòng về nội dung hướng dẫn trong tài liệu không?

Rất hài lòng   Bình thường   Ít hài lòng   Không hài lòng

2. Anh/chị muốn được biết thêm những vấn đề gì về nội dung hướng dẫn?

.....
.....

3. Cách thức hướng dẫn trong tài liệu có dễ hiểu với anh/chị không?

Rất dễ hiểu   Bình thường   Hơi khó hiểu   Không hiểu được

4. Mức độ anh/chị có thể áp dụng những hướng dẫn trong TL ở gia đình anh/chị như thế nào?

Có thể áp dụng được dễ dàng

Áp dụng được nhưng có sự hỗ trợ, giải thích thêm

Không áp dụng được

Sau khi nhận được kết quả khảo sát đánh giá của cha mẹ về TL, cần tổng hợp dữ liệu và xử lý dữ liệu để đưa ra kết quả. Hình thức này sẽ cho thấy nhanh chóng điểm mạnh và điểm yếu của các nội dung trong TL để từ đó lên kế hoạch khắc phục

các vấn đề này. Với các ý kiến phản hồi mà cha mẹ đưa ra chưa rõ ràng, người khảo sát có thể liên hệ với cha mẹ để được giải thích thêm.

- Gợi ý một số cách đánh giá TL:

+ Cách 1: Đánh giá TL ở phạm vi hẹp, TL dùng tại từng cơ sở GDMN

TL sau khi xây dựng xong, xin ý kiến tổ chuyên môn, Ban giám hiệu nhà trường, xin ý kiến chuyên gia và đại diện cha mẹ trẻ đóng góp ý kiến thông qua phiếu hỏi, trong phiếu hỏi định hướng một số nội dung cần trao đổi: Ví dụ: Nếu TL là video, cần xin ý kiến về nội dung của TL có đáp ứng yêu cầu/ mối quan tâm của cha mẹ không? Nếu xem video, cha mẹ có thể hiểu/nhớ và biết cách làm/hướng dẫn con làm ở nhà không? Độ dài của video đã phù hợp chưa? Ngắn quá/dài quá?; Hình ảnh trong video có rõ nét không? Âm thanh nghe có rõ không? Việc truy cập vào TL có dễ dàng không?... Sau đó chỉnh sửa, hoàn thiện và gửi tới cha mẹ sử dụng. Trong quá trình sử dụng, thường xuyên tiếp nhận ý kiến phản hồi của cha mẹ để bổ sung, chỉnh sửa.

+ Cách 2: Đánh giá TL ở phạm vi rộng, TL có thể dùng cho nhiều cơ sở GDMN khai thác sử dụng trong cùng địa bàn huyện/tỉnh

Bước 1: Các cơ sở GDMN căn cứ nhu cầu cha mẹ, xây dựng TL hướng dẫn; sau khi xây dựng xong các TL với đa dạng nội dung theo nhu cầu cha mẹ, nhà trường thành lập tổ xét chọn/duyet TL (bao gồm đại diện GV các độ tuổi, tổ chuyên môn, Ban giám hiệu, đại diện cha mẹ trẻ), lựa chọn ra những TL có chất lượng, sắp xếp theo nhóm nội dung, theo độ tuổi và gửi về phòng Giáo dục và Đào tạo quận, huyện, thị xã.

Bước 2: Phòng Giáo dục và Đào tạo thành lập tổ xét chọn/thẩm định ở cấp Phòng (Bao gồm các chuyên gia/cán bộ Tổ MN Phòng Giáo dục và Đào tạo/Ban chất lượng MN của quận, huyện, thị xã/CBQL, GV tiêu biểu ...) lựa chọn ra những TL đa dạng, có chất lượng tốt nhất, sắp xếp theo nhóm nội dung, theo độ tuổi gửi về Sở Giáo dục và Đào tạo.

Bước 3: Sở Giáo dục và Đào tạo tiếp tục thành lập tổ xét chọn/thẩm định TL ở cấp Sở (Bao gồm các chuyên gia/cán bộ Tổ MN Sở Giáo dục và Đào tạo/CBQL, GV tiêu biểu cấp Phòng, cấp Trường) lựa chọn ra những TL đa dạng, chất lượng tiêu biểu từ TL quận, huyện, thị xã gửi về, góp ý bổ sung để tác giả hoàn thiện sau đó sắp xếp theo nhóm nội dung, theo độ tuổi đưa vào các thư mục trong kho học liệu điện tử của Tỉnh/Thành phố. Các cơ sở GDMN trên địa bàn truy cập, khai thác, hướng dẫn cha mẹ sử dụng TL theo nhu cầu.

NỘI DUNG 3: Thực hành xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non (04 tiết thực hành)

3.1. Yêu cầu cần đạt

- Vận dụng lý thuyết vào việc xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN cụ thể;

- Nâng cao kỹ năng làm việc nhóm.

3.2. Thời lượng: 04 tiết thực hành

3.3. Tổ chức hoạt động

Hoạt động 3.1: Thực hành xây dựng tài liệu hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN

- Mục tiêu:

Vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học được trong mô-đun vào xây dựng, phát triển nguồn TL hỗ trợ cha mẹ tại cơ sở GDMN.

- Chuẩn bị: Giấy A0, bút màu, bút dạ, băng dính.

- Tổ chức hoạt động:

PHIẾU GIAO NHIỆM VỤ SỐ 8

Các học viên thực hành theo nhóm trong thời gian 30 phút với các yêu cầu sau:

Yêu cầu 1: Lựa chọn một trong các chủ đề dưới đây cho nhóm:

- TL hỗ trợ chăm sóc vệ sinh cho trẻ dưới 3 tuổi.
- TL hỗ trợ đọc sách cho trẻ tại nhà.
- TL hỗ trợ chơi cùng trẻ tại nhà.

Yêu cầu 2: Xây dựng bảng hỏi/phiếu phỏng vấn khảo sát nhu cầu với chủ đề đã lựa chọn ở nội dung 1 và trả lời câu hỏi sau:

- Tại sao trong bảng hỏi/phiếu phỏng vấn lại cần phân thông tin về cha mẹ trẻ?
- Đánh giá bảng hỏi/ câu hỏi phỏng vấn có đáp ứng các yêu cầu cần đạt không?

Yêu cầu 3: Xây dựng bố cục và yêu cầu của TL theo chủ đề đã chọn.

Hình thức trình bày kết quả thảo luận: Các nhóm trình bày sản phẩm và nhận xét theo kỹ thuật phòng tranh.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Hướng dẫn xây dựng một số loại TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ:

* Với hình thức văn bản -cẩm nang hướng dẫn:

Một cẩm nang hướng dẫn dành cho cha mẹ thường được cấu trúc như sau:

- LỜI NÓI ĐẦU: Phần này nên giới thiệu một cách khái quát nội dung chính của TL hướng dẫn cha mẹ và tác giả biên soạn. Lời nói đầu không nên dài quá 1 trang và không nên quá 4 đoạn văn, không cần tựa đề (xem ví dụ phụ lục...).
- MỤC LỤC: Mục lục bao gồm các đề mục chính của TL hướng dẫn. Thông qua mục lục, cha mẹ nắm được các vấn đề trọng tâm của cẩm nang.

- NỘI DUNG: Đây là phần trọng tâm của cẩm nang hướng dẫn. Phần này nên được chia làm các nội dung nhỏ hơn, có độ dài vừa phải. Tránh viết các đoạn quá dài, nhiều chữ khiến cha mẹ khó tiếp thu.

- TÀI LIỆU THAM KHẢO: Đây là các TL mà người biên soạn dùng để tham khảo xây dựng nội dung cho cẩm nang.

Một số yêu cầu khi viết cẩm nang hướng dẫn cha mẹ CS-GD trẻ:

- Trình bày ngắn gọn: Dù là hình thức văn bản nhưng một cẩm nang không nên quá dài, khiến cha mẹ khó có thời gian để đọc được hết thông tin trong đó. Một cẩm nang có dung lượng vừa đủ sẽ giúp cha mẹ xem được trọn vẹn nội dung hướng dẫn, biết được mình cần làm gì và làm như thế nào.

- Tạo những điểm trọng tâm gây chú ý: Những nội dung chính nên được trình bày ấn tượng và thu hút, xuất phát từ kiến thức và kinh nghiệm của người biên soạn. Nên sử dụng một số kỹ thuật trình bày như làm đậm, sử dụng màu khác, cỡ chữ to, vẽ sơ đồ... để làm nổi bật những nội dung cần cha mẹ quan tâm.

- Sử dụng hình ảnh minh họa phù hợp với nội dung TL, nhất là với các nội dung hướng dẫn theo quy trình các bước cụ thể.

- Liên tục cập nhật và điều chỉnh các thông tin cho cẩm nang để đảm bảo rằng cha mẹ sẽ nắm được các vấn đề mới nhất.

- Luôn dựa trên cách cha mẹ học tốt nhất: Học thông qua làm (thực hành); được nhận xét, trao đổi, chia sẻ; được tham gia; được nêu câu hỏi... để lựa chọn các hoạt động phù hợp.

*** Với hình thức poster/tờ rơi:**

Các bước thiết kế một poster/tờ rơi hướng dẫn cha mẹ CS-GD trẻ bao gồm:

Lựa chọn phần mềm thiết kế: Có thể sử dụng các phần mềm đơn giản như Microsoft Word, Microsoft PowerPoint, Microsoft Publisher hay những phần mềm như Adobe Photoshop hoặc Adobe InDesign...

Xác định bố cục của poster/tờ rơi: Dựa trên mục tiêu và nội dung của TL hướng dẫn cha mẹ, người thiết kế sẽ sắp xếp bố cục cho hợp lý. Điều này sẽ giúp cha mẹ nhìn thấy một cách rõ ràng nhất những hướng dẫn trong poster.

Một poster/tờ rơi hướng dẫn cha mẹ CS-GD trẻ nên đáp ứng một số yêu cầu sau (tham khảo ví dụ poster/tờ rơi ở phụ lục):

+ Các nội dung chính phải đặt ở vị trí trung tâm, được hiển thị rõ ràng và thu hút sự chú ý của cha mẹ. Các nội dung cần đơn giản, ngắn gọn, nên theo từng bước cụ thể để cha mẹ với các trình độ khác nhau đều có thể thực hành được. Không nên để quá nhiều chữ sẽ khiến hiệu quả không cao.

+ Nội dung kèm theo hình ảnh minh họa bắt mắt, phù hợp, dễ hiểu, dễ thực hành. Những hình ảnh nên được chụp ngay tại trường MN của trẻ với các hoạt động tương ứng, có thể do giáo viên trong trường minh họa, giúp cha mẹ dễ hình dung. Tuy nhiên, chất lượng ảnh chụp cần được lưu tâm để không ảnh hưởng tới hiệu quả của poster/tờ rơi.

+ Với các cha mẹ ở các vùng dân tộc thiểu số, nên sử dụng những hình ảnh phù hợp với địa phương và có thể kèm theo các hướng dẫn bằng tiếng dân tộc (nếu có thể).

+ Cần có đủ thông tin của trường MN, người biên soạn, địa chỉ và thông tin liên lạc cho cha mẹ. Cung cấp thêm một số nguồn thông tin hữu ích khác mà cha mẹ có thể truy cập để mở rộng thêm vấn đề quan tâm.

+ Với các poster/tờ rơi dành cho cha mẹ, kích thước thường nhỏ, có thể được gấp lại cho tiện sử dụng.

* Với hình thức video:

Để có được một video hiệu quả, cần có kỹ năng lập kế hoạch và đòi hỏi về mặt kỹ thuật. Các bước thực hiện video hướng dẫn cha mẹ CS-GD trẻ thường bao gồm:

Bước 1: Lập kế hoạch quay video:

+ Xác định mục tiêu: Xác định mục tiêu chính của hoạt động như hướng dẫn cha mẹ chuẩn bị cho trẻ đến trường MN, hướng dẫn cha mẹ dạy con làm việc nhà...

+ Xác định nội dung: Từ mục tiêu đã xác định, giáo viên hướng dẫn cha mẹ lựa chọn các nội dung phù hợp với độ tuổi của trẻ và thuận lợi trong việc thực hiện tại gia đình trẻ.

+ Xác định phương thức thực hiện: Giáo viên lựa chọn các phương pháp như trực quan, dùng lời, tạo tình huống ... và hình thức tổ chức hoạt động (một cha/mẹ hay nhiều thành viên trong gia đình cùng thực hiện; hoạt động trong không gian trong nhà hay ngoài trời) theo các nội dung. Các hướng dẫn rõ ràng, ngắn gọn, kết hợp với ngôn ngữ cơ thể để cha mẹ có thể thực hành làm theo.

Bước 2: Chuẩn bị đồ dùng, phương tiện:

+ Lựa chọn các đồ dùng, đồ chơi cần thiết, tương ứng với các nội dung hoạt động đã xác định. Chú ý lựa chọn các đồ dùng, đồ chơi an toàn, dễ tìm, thân quen, có sẵn trong gia đình trẻ để cha mẹ và trẻ có thể thuận lợi trong việc phối hợp hoạt động cùng nhau. Ví dụ: các đồ dùng, đồ chơi quen thuộc của trẻ (bóng, đồ chơi xếp hình, thú bông, giấy, báo, bút chì, bút màu...); các đồ dùng cá nhân (quần áo, mũ, balo...); các đồ dùng trong sinh hoạt hằng ngày (cốc, bát, đĩa, bàn chải đánh răng, ...); các nguyên vật liệu tự nhiên xung quanh nơi trẻ sinh sống (lá cây, đá, sỏi...).

+ Lựa chọn các phương tiện kỹ thuật để quay video phù hợp với điều kiện và khả năng của từng trường, lớp. Nếu sử dụng điện thoại, nên quay ở chế độ dọc màn hình thay vì quay ngang.

Bước 3: Triển khai quay video: Một video thường gồm các phân cảnh sau:

Cảnh 1: Giới thiệu tên hoạt động, mục tiêu và nội dung hoạt động. Phần này có thể được giáo viên trình bày trực tiếp hoặc hiển thị phân chữ trên video.

Cảnh 2: Các thức thực hiện hoạt động: Giáo viên hướng dẫn các bước của hoạt động đã lựa chọn. Chú ý tới các vị trí quay cho cha mẹ trẻ nhìn rõ cách thực hiện.

Cảnh 3: Kết thúc: Giáo viên gợi ý cho cha mẹ một số cách làm khác nhau

với cùng nội dung hoạt động để cha mẹ có thể sáng tạo thực hiện tại nhà.

Bước 4: Chỉnh sửa và hoàn thiện video: Giáo viên tiến hành chỉnh sửa video như cắt, thêm hiệu ứng, âm thanh... thông qua một số ứng dụng như CapCut, Vivavideo, Camtasia...

Lưu ý: Với các đối tượng cha mẹ nói tiếng dân tộc, cần lưu ý tới việc tăng hình ảnh minh họa, tốc độ lời nói khi hướng dẫn cha mẹ.

VI. ĐÁNH GIÁ

Bài tập:

Câu 1: Anh/Chị hãy xây dựng một công cụ khảo sát nhu cầu về TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ.

Câu 2: Anh/Chị hãy xây dựng một TL theo quy trình đã học (tùy chọn nội dung và hình thức).

Câu 3: Anh/Chị hãy lựa chọn một TL hỗ trợ cha mẹ CS -GD trẻ mà anh/chị biết. Nêu quan điểm cá nhân của Anh/Chị về TL đó.

Câu hỏi trắc nghiệm

Câu 1: Tài liệu được hiểu là:

- A. Sách, báo đã được thẩm định và xuất bản rộng rãi
- B. Vật mang tin được hình thành trong quá trình hoạt động của cơ quan, tổ chức, cá nhân.
- C. Sản phẩm sáng tạo của con người, cung cấp các thông tin hữu ích về các mặt của đời sống.

(đáp án đúng: **B**)

Câu 2: Điền từ còn thiếu vào chỗ trống

Xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ về CS-GD trẻ MN được hiểu là quá trình thu thập và chọn lọc những thông tin theo các (1)..... cụ thể về CS - GD trẻ MN và tổng hợp, sắp xếp, viết theo logic và ý tưởng nhất quán về (2)..... phù hợp với khả năng tiếp cận của cha mẹ trẻ; qua đó (3)..... các kiến thức, kỹ năng cơ bản đồng thời truyền cảm hứng để CS-GD trẻ chủ động, hiệu quả.

Đáp án đúng: (1) chủ đề, (2) nội dung và hình thức), (3) cung cấp

Câu 3: Hiện nay có những loại TL nào?

- A. TL dạng xuất bản phẩm
- B. TL lưu hành nội bộ
- C. Cả 2 loại trên

(đáp án đúng: **C**)

Câu 4: TL lưu hành nội bộ được hiểu là:

A. Các TL được ban hành trong môi trường hoạt động của tổ chức, đơn vị trong từng lĩnh vực hoạt động nhằm triển khai, tổ chức hoạt động của bộ máy, điều hành, kiểm soát các hoạt động hoặc hỗ trợ tăng cường kiến thức kỹ năng hoạt động của các thành viên trong tổ chức, đơn vị; các văn bản này không dùng giao dịch với bên ngoài

B. Các TL do các thành viên trong một tổ chức, đơn vị tự xây dựng và sử dụng trong tổ chức, đơn vị mình

C. Là các TL được cấp trên chỉ đạo sử dụng trong phạm vi một tổ chức, đơn vị

(đáp án đúng: A)

Câu 5: Để lựa chọn nội dung TL và cách triển khai nội dung TL cần:

A. Xác định rõ đối tượng sử dụng và mục đích của TL

B. Dựa trên quy định về xuất bản TL

C. Xác định đúng nhu cầu xã hội đối với TL hỗ trợ

(đáp án đúng: A)

Câu 6: Đặc điểm nào KHÔNG là đặc thù của TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ mầm non?

A. Thiết thực, đáp ứng nhu cầu, mối quan tâm của cha mẹ

B. Dễ hiểu, dễ sử dụng, áp dụng được vào thực tiễn tại gia đình

C. Đáp ứng các yêu cầu về mặt khoa học

D. Miễn phí

(đáp án đúng: D)

Câu 7: Yêu cầu về hình thức TL hỗ trợ cha mẹ (CS-GD) trẻ mầm non? (chọn nhiều ý)

A. Trình bày ngắn gọn

B. Văn phong dễ hiểu, rõ ràng

C. Khai thác tốt kênh hình, kênh tiếng

D. Không chứa đựng những thông tin mang tính định kiến

E. Cung cấp đầy đủ lí thuyết làm nền tảng

(đáp án đúng: A,B,C,)

Câu 8: Sắp xếp các bước sau theo trình tự xây dựng TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ MN:

1	A. Phân tích nhu cầu của cha mẹ về TL
2	B. Triển khai xây dựng TL

3	C. Xin ý kiến góp ý TL
4	D. Đánh giá TL

(Đáp án đúng: 1- A, 2- B, 3- C, 4-D)

Câu 9: Mục đích của việc phân tích nhu cầu của cha mẹ để xây dựng TL hỗ trợ CS-GD trẻ là gì?

A. Có được các thông tin về sự thiếu hụt TL hỗ trợ cha mẹ và mong muốn của cha mẹ cần được hỗ trợ

B. Tìm ra khó khăn mà cha mẹ đang gặp phải khi CS-GD trẻ

C. Phát hiện nhu cầu của cha mẹ khi phối hợp với giáo viên trong quá trình CS-GD trẻ

(Đáp án đúng: A)

Câu 10: Nội dung phân tích nhu cầu của cha mẹ để xây dựng tài liệu hỗ trợ CS-GD trẻ bao gồm: (Lựa chọn tối đa 3 đáp án)

A. Kinh nghiệm, kiến thức và kỹ năng của cha mẹ đã có và còn thiếu.

B. Kinh nghiệm, kiến thức của GVMN

C. Mong muốn về nội dung, hình thức của TL cần hỗ trợ

D. Cả A và C

(Đáp án đúng: D)

Câu 11: Công cụ khảo sát nhu cầu của cha mẹ để xây dựng TL hỗ trợ CS-GD trẻ gồm:

A. Bảng hỏi

B. Trò chuyện, phỏng vấn

C. Cả A và B

D. Khảo sát online

(Đáp án đúng: C)

Câu 12: Yêu cầu nào là KHÔNG phù hợp với bảng hỏi khảo sát nhu cầu của cha mẹ về TLhỗ trợ?

A. Trình bày mục đích rõ ràng

B. Có câu hỏi đóng và càng nhiều câu hỏi càng tốt

C. Câu hỏi ngắn gọn, dễ hiểu

D. Làm rõ cách thức trả lời câu hỏi

(Đáp án đúng: B)

Câu 13: Cha mẹ có thể trả lời bảng hỏi khảo sát nhu cầu thông qua các kênh nào?

- A. Mạng xã hội như Zalo, Facebook
- B. Email
- C. Điện trực tiếp
- D. Tất cả các đáp án trên

(Đáp án đúng: D)

Câu 14: TL hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ thường bao gồm những hình thức nào?

- A. Cẩm nang
- B. Poster/tờ rơi
- C. Video
- D. Cả A, B và C

(Đáp án đúng: D)

Câu 15: Đặc điểm cơ bản của cẩm nang hướng dẫn cho cha mẹ là gì?

- A. Nội dung cô đọng, trình bày ngắn gọn, kết hợp các hình ảnh trực quan để cha mẹ có thể dễ dàng nắm bắt và áp dụng trong thực tiễn
- B. Nội dung có thể bao gồm nhiều thông tin cho cha mẹ tìm hiểu, cả nội dung chăm sóc và giáo dục
- C. Nội dung không nên có hình ảnh minh họa để có thể cung cấp nhiều thông tin cho cha mẹ hơn

(Đáp án đúng: A)

Câu 16: Đặc điểm cơ bản của poster hướng dẫn cho cha mẹ là gì?

- A. Có sự kết hợp giữa nội dung văn bản và yếu tố đồ họa
- B. Các thông điệp được rút gọn, khái quát và dễ nhớ
- C. Có khả năng tiếp cận tới nhiều đối tượng cha mẹ khác nhau
- D. Cả A, B và C

(Đáp án đúng: D)

Câu 17: Đặc điểm nào dưới đây KHÔNG phù hợp cho một video hướng dẫn cha mẹ?

- A. Có các yếu tố thu hút sự chú ý của người xem
- B. Thể hiện rõ nét các thông điệp, nội dung cần truyền tải, phù hợp với nhu cầu của cha mẹ
- C. Có phụ đề (tiếng Việt, tiếng nước ngoài, tiếng dân tộc...), nhất là với các video có chất lượng âm thanh chưa thật tốt
- D. Không hạn chế về dung lượng của mỗi video

(Đáp án đúng: D)

Câu 18: Lựa chọn cha mẹ tham gia góp ý kiến cho TL hướng dẫn cần đảm bảo các yêu cầu nào?

- A. Đa dạng về kinh nghiệm CS-GD trẻ
- B. Đa dạng về trình độ, nghề nghiệp.
- C. Có tinh thần trách nhiệm và nhiệt tình tham gia đóng góp ý kiến.
- D. Cả 3 yêu cầu trên

(Đáp án đúng: D)

Câu 19: Yêu cầu nào dưới đây KHÔNG phù hợp với cẩm nang hướng dẫn cha mẹ CS-GD trẻ?

- A. Trình bày ngắn gọn
- B. Các nội dung trình bày đều nhau
- C. Tạo điểm nhấn cho nội dung trọng tâm
- D. Sử dụng hình ảnh minh họa phù hợp

(Đáp án đúng: B)

Câu 20: Nội dung đánh giá tài liệu hỗ trợ cha mẹ CS-GD trẻ bao gồm:

- A. Tính khoa học, chính xác, dễ hiểu của nội dung
- B. Sự phù hợp của hình thức tài liệu
- C. Khả năng phổ biến của tài liệu
- D. Cả A, B, C

(Đáp án đúng: D)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo - UNESCO, *Tài liệu hướng dẫn các bậc cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ em*, Dùng cho các Trung tâm học tập cộng đồng, 2006.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo - Vụ Giáo dục Mầm non, *Sổ tay nuôi con khỏe, dạy con ngoan* (Tài liệu dành cho các bậc cha mẹ), 2011.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo - Nguyễn Thị Hiền, Lê Thị Hải, *Cẩm nang Hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non - Nuôi dưỡng và chăm sóc sức khỏe cho trẻ mầm non* (dành cho cha mẹ trẻ), NXB Giáo dục Việt Nam, 2020.

4. Bộ Giáo dục và Đào tạo - Nguyễn Thị Hiền, Nguyễn Thị Bích Thảo, *Cẩm nang Hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non - Cùng con phát triển toàn diện* (dành cho cha mẹ trẻ), NXB Giáo dục Việt Nam, 2020.

5. Bộ Giáo dục và Đào tạo - Vụ Giáo dục Mầm non, *Cẩm nang hướng dẫn cha mẹ chăm sóc dinh dưỡng và vui chơi cùng con khi trẻ ở nhà*, 2020.

6. Tổ chức Plan International Việt Nam, *Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0 - 8 tuổi* (Tài liệu dành cho cha mẹ).

7. Tổ chức Plan International Việt Nam, *Những hành vi tích cực của cha mẹ hỗ trợ con 0 – 8 tuổi phát triển toàn diện.*

Một số link tham khảo khung nền poster/tờ rơi:

1. https://pngtree.com/freepng/cartoon-kindergarten-school-brochure_3355525.html

2. <https://wallpapersafari.com/w/oHPgGC>

3. <https://www.pinterest.com/pin/356628864241662002/>

4. <https://www.pinterest.com/pin/356628864241662002/school-bGDMN>

5. <https://www.youtube.com/teachers>

6. <http://www.sesameworkshop.org>

7. www.storyplace.org

8. <https://kidpsych.com/>

Một số app tham khảo: TeachMe Toddler; Count Sort Match; Little Bird Tales

PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1: Gợi ý về mẫu góp ý kiến tài liệu từ các nhà chuyên môn và những cha mẹ có kinh nghiệm về CS-GD trẻ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

PHIẾU GÓP Ý

Tên Dự thảo tài liệu:

Họ và tên người góp ý:

Đơn vị công tác:

Địa chỉ:

Số điện thoại:

Email:

NỘI DUNG GÓP Ý

1. Về cấu trúc

1.1. Ưu điểm cơ bản

1.2. Góp ý và đề xuất điều chỉnh (ghi rõ trang, mục cụ thể và định hướng điều chỉnh)

2. Về nội dung

2.1. Ưu điểm cơ bản

2.2. Góp ý và đề xuất điều chỉnh (ghi rõ trang, mục cụ thể và định hướng điều chỉnh)

....., ngày .... tháng .... năm .....

Người đọc góp ý

PHỤ LỤC 2: Một số gợi ý về tài liệu hỗ trợ cha mẹ chăm sóc, giáo dục trẻ
Ví dụ 1: Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0 – 8 tuổi (Tài liệu dành cho cha mẹ) (Nguồn: Tổ chức Plan International Việt Nam)

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi
 (Tài liệu dành cho cha mẹ)

Tổ chức Plan International Việt Nam
 Tầng 2, Tháp Quốc tế Hòa Bình
 106 Hoàng Quốc Việt, Cầu Giấy, Hà Nội
 Điện thoại: +84 4 38220661
 Fax: +84 4 38223 004
<http://plan-international.org/vietnam>

Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam
 39 Hàng Chuối, Hai Bà Trưng, Hà Nội.
 Điện thoại: +84 4 39720252
 Fax: +84 4 39713143
<http://hoilhpn.org.vn>

Tổ chức Plan International cam kết đảm bảo quyền trẻ em và bảo vệ trẻ em

Logos: TOMO Girl, PLAN, With the support of THE NETHERLANDS DEVELOPMENT COOPERATION, .be, Australian AID, Norad

<p>Chịu trách nhiệm nội dung Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và Tổ chức Plan International Việt Nam</p> <p>Bản quyền Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và Tổ chức Plan International Việt Nam</p> <p>Quy định sao chép Có thể sao chép, trích dẫn cuốn sách này nhằm phục vụ hoạt động giáo dục vì các mục đích phi thương mại khác mà không cần xin phép đơn vị giữ bản quyền. Tuy nhiên, cần ghi rõ các nguồn tài liệu khi sao chép hay trích dẫn.</p> <p>Nhóm biên soạn Trương Kim Oanh, Trần Thị Nhung, Đào Thị Vi Phương, Lê Thị Bích Hạnh, Tạ Thị Tuyết Vân, Lê Kim Hằng, Hà Thị Oanh.</p> <p>Thiết kế và minh họa Phạm Thị Mai Hoa</p> <p>Địa chỉ liên hệ Tổ chức Plan International Việt Nam Tầng 2, Tháp Quốc tế Hòa Bình, 106 Hoàng Quốc Việt, Cầu Giấy, Hà Nội Điện thoại: +84 4 38220661; Fax: +84 4 38223 004 Website: http://plan-international.org/vietnam</p> <p>Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam 39 Hàng Chuối, Hai Bà Trưng, Hà Nội. Điện thoại: +84 4 39720252; Fax: +84 4 39713143 http://hoilhpn.org.vn</p>	<p>Mục lục</p> <p>Lời nói đầu .....trang 3</p> <p>Giới thiệu tài liệu .....trang 4</p> <p>Trẻ từ 0-3 tháng tuổi.....trang 5</p> <p>Trẻ từ 3-6 tháng tuổi.....trang 11</p> <p>Trẻ từ 6-12 tháng tuổi.....trang 17</p> <p>Trẻ từ 12-18 tháng tuổi.....trang 23</p> <p>Trẻ từ 18-24 tháng tuổi.....trang 29</p> <p>Trẻ từ 24-36 tháng tuổi.....trang 35</p> <p>Trẻ từ 3-4 tuổi.....trang 41</p> <p>Trẻ từ 4-5 tuổi.....trang 47</p> <p>Trẻ từ 5-6 tuổi.....trang 53</p> <p>Trẻ từ 6-8 tuổi.....trang 59</p>
--	---

2 Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi
 (Tài liệu dành cho cha mẹ)

LỜI NÓI ĐẦU

Những năm đầu đời là giai đoạn mang tính quyết định đối với sự phát triển về thể chất, xã hội và nhận thức của trẻ, tạo nền tảng cho sự phát triển lâu dài về thể chất và khả năng học tập cho tới khi trưởng thành. Các nghiên cứu khoa học đã chứng minh rằng những năm đầu đời của con người là rất quan trọng để hình thành trí thông minh, nhân cách và các hành vi xã hội. Do vậy, trẻ cần được sống trong một môi trường an toàn, thân thiện từ trong gia đình, nhà trường cũng như cộng đồng, trong đó gia đình - cụ thể là các bậc cha mẹ đóng vai trò quan trọng và quyết định đến sự phát triển của trẻ.

Với mong muốn trang bị và tăng cường kiến thức, kỹ năng cho cha mẹ, đặc biệt là người dân tộc thiểu số trong chăm sóc và phát triển trẻ thơ, giúp họ biết cách chăm sóc trẻ và hỗ trợ trẻ phát triển dựa theo các mốc phát triển của trẻ, Trung ương Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam phối hợp với Tổ chức Plan International Việt Nam biên soạn bộ tài liệu Giáo dục dành cho cha mẹ. Bộ tài liệu gồm có 3 tài liệu như sau:

- Tài liệu 1: Hướng dẫn họp nhóm cha mẹ về chăm sóc và phát triển trẻ thơ (Tài liệu dành cho tình nguyện viên), trong đó cung cấp cho tình nguyện viên các kiến thức, kỹ năng cơ bản để tổ chức và điều hành các buổi họp Nhóm cha mẹ có hiệu quả, tập trung vào khai thác các chủ đề theo các mốc phát triển của trẻ từ 0-8 tuổi.

- Tài liệu 2: Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi (Tài liệu dành cho cha mẹ), trong đó sử dụng hình ảnh để minh họa các mốc phát triển của trẻ từ 0 - 8 tuổi và các hỗ trợ cần thiết của cha mẹ theo giúp trẻ đạt được các mốc phát triển của trẻ.

- Tài liệu 3: Tô treo (Poster) về các chỉ số phát triển của trẻ từ 0 - 8 tuổi (Trẻ cần gì để khỏe mạnh; Trẻ thông minh và giao tiếp; Trẻ cần được bảo vệ và tham gia)

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn các cán bộ Hội liên hiệp phụ nữ các cấp, Nhóm chương trình Giáo dục cha mẹ của Tổ chức Plan International Việt Nam và nhóm chuyên gia đã dành nhiều thời gian, tâm sức và trí tuệ để biên soạn bộ tài liệu. Xin cảm ơn các tình nguyện viên và cha mẹ ở các huyện Đak Pơ, Khương (Gia Lai), Đĩnh Hòa (Thái Nguyên) đã tham gia vào quá trình thử nghiệm và đóng góp ý kiến quý báu cho Bộ tài liệu này.

Đây là lần đầu tiên biên soạn tài liệu cho đồng bào dân tộc thiểu số với nhiều nội dung mới và lại được thực hiện trong thời gian ngắn nên không thể tránh khỏi thiếu sót. Chúng tôi trân trọng hoan nghênh mọi ý kiến đóng góp để tiếp tục hoàn thiện hơn nữa Bộ tài liệu này để có thể sử dụng rộng rãi cho những nơi có điều kiện, hoàn cảnh tương tự như những địa bàn mà Plan International Việt Nam và Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam đang thực hiện chương trình Giáo dục cha mẹ.

Tổ chức Plan International Việt Nam

Trung ương Hội LHPNVN

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi (Tài liệu dành cho cha mẹ)

Giới thiệu tài liệu

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi (tài liệu dành cho cha mẹ)

Tài liệu này được trình bày dưới hình thức tranh vẽ theo các mốc phát triển của trẻ cho 5 lĩnh vực: phát triển vận động, sự khéo léo của đôi tay (vận động tinh); phát triển thông minh (nhận thức); phát triển lời nói (ngôn ngữ) và phát triển tình cảm - xã hội.

VẬN ĐỘNG

Biểu tượng hình Bàn chân thể hiện sự vận động thô như: đi, chạy, nhảy, bò, trèo.

KHÉO LÉO

Biểu tượng hình Hai bàn tay thể hiện sự khéo léo của đôi bàn tay, hay còn gọi là vận động tinh

THÔNG MINH

Biểu tượng hình Bóng đèn là sự phát triển trí tuệ, thông minh hay còn gọi là nhận thức

LỜI NÓI

Biểu tượng hình Miệng là sự phát triển về lời nói (ngôn ngữ)

TÌNH CẢM - XÃ HỘI

Biểu tượng hình Mẹ ôm con biểu thị sự quan tâm chăm sóc của cha mẹ tạo cho trẻ sự mạnh dạn tự tin - gọi là tình cảm xã hội.

Mỗi lĩnh vực có từ 2-3 tranh thể hiện mốc phát triển của trẻ và tác động của cha mẹ giúp trẻ phát triển. Cách chia khung độ tuổi như sau:

- Trẻ từ 0-3 tháng tuổi: từ tranh số 1 đến 10
- Trẻ từ 3-6 tháng tuổi: từ tranh số 11 đến 22
- Trẻ từ 6-12 tháng tuổi: từ tranh số 23 đến 33
- Trẻ từ 12-18 tháng tuổi: từ tranh số 34 đến 45
- Trẻ từ 18-24 tháng tuổi: từ tranh số 46 đến 56
- Trẻ từ 24-36 tháng tuổi: từ tranh số 57 đến 67
- Trẻ từ 3-4 tuổi: từ tranh số 68 đến 79
- Trẻ từ 4-5 tuổi: từ tranh số 80 đến 90
- Trẻ từ 5-6 tuổi: từ tranh số 91 đến 105
- Trẻ từ 6-8 tuổi: từ tranh số 106 đến 115

0-3 tháng tuổi

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi (Tài liệu dành cho cha mẹ)

0-3 tháng tuổi

VẬN ĐỘNG

1 Ngọc đầu khi nằm sấp.

2 Đặt trẻ nằm sấp, đỡ đầu.

3 Lấy hoặc nghiêng người.

4 Đỡ vai và móng giúp trẻ lật.

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-8 tuổi (Tài liệu dành cho cha mẹ)

0-3 tháng tuổi

KHÉO LÉO

☑

Với tay cầm chân.

☑

Đưa ngón chân hoặc ngón tay mình cho trẻ cầm nắm.

☑

Cầm được ngón tay hay đồ chơi.

☑

Đưa đồ chơi gần trẻ để trẻ với và cầm.

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-3 tuổi
(Tài liệu dành cho cha mẹ)

0-3 tháng tuổi

THÔNG MINH

☑

Nhìn theo hướng đồ vật chuyển động.

☑

Sử dụng đồ chơi có màu sắc và tiếng động để chuyển qua lại cho trẻ nhìn theo.

☑

Nhận ra giọng nói của mẹ.

☑

Thường xuyên nói chuyện với trẻ.

Chăm sóc và phát triển trẻ thơ từ 0-3 tuổi
(Tài liệu dành cho cha mẹ)

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**CẨM NANG HƯỚNG DẪN CHA MẸ
CHĂM SÓC DINH DƯỠNG VÀ VUI CHƠI
CÙNG CON KHI TRẺ Ở NHÀ**

HƯỚNG DẪN NUÔI DƯỠNG VÀ
VỆ SINH CHĂM SÓC TRẺ MẦM NON KHI Ở NHÀ

1

MỤC LỤC

	Trang
I – NUÔI DƯỠNG	3
1. Chế độ của trẻ 6 – 24 tháng tuổi	3
1.1. Chế độ của trẻ 6 – 12 tháng tuổi	3
1.2. Chế độ của trẻ 12 – 24 tháng tuổi	6
1.3. Những điều lưu ý trong giai đoạn trẻ ăn dặm (6 – 24 tháng tuổi)	9
1.4. Những điều cha mẹ nên làm để giúp trẻ ăn ngon miệng	10
2. Chế độ của trẻ 25 – 36 tháng tuổi	10
3. Chế độ của trẻ 3 – 6 tuổi	13
4. Một số lưu ý khi cho trẻ mầm non ăn	17
5. Một số chế độ ăn khi trẻ bị bệnh	17
5.1. Khi trẻ bị tiêu chảy	17
5.2. Khi trẻ bị nôn chầy	17
5.3. Khi trẻ bị ho và sốt	19
5.4. Khi trẻ bị thiếu máu dinh dưỡng	20
5.5. Khi trẻ bị suy dinh dưỡng	20
5.6. Khi trẻ bị thiếu cân, béo phì	28
II – VỆ SINH, CHĂM SÓC	31
1. Chăm sóc da và tắm cho trẻ sơ sinh	31
1.1. Nguyên tắc chăm sóc da và tắm cho trẻ sơ sinh	31
1.2. Chăm sóc da	31
1.3. Hướng dẫn tắm cho trẻ	33
2. Chăm sóc răng miệng cho trẻ	35
2.1. Tuổi mọc răng	35
2.2. Cách vệ sinh răng miệng cho trẻ	36
2.3. Đưa trẻ đi khám răng định kì	37
3. Hướng dẫn trẻ rửa tay	37
3.1. Cha mẹ cần biết	37
3.2. Chuẩn bị	37
3.3. Tiến hành	37
3.4. Một số lưu ý với cha mẹ	39
TÀI LIỆU THAM KHẢO	40

2

I – NUÔI DƯỠNG

Chế độ nuôi dưỡng trẻ mầm non dưới đây được xây dựng dựa trên *Bảng Nhu cầu dinh dưỡng khuyến nghị cho người Việt Nam* được ban hành theo Quyết định số 2615/QĐ-BYT ngày 16 tháng 6 năm 2016 của Bộ Y tế.

1. Chế độ của trẻ 6 – 24 tháng tuổi

1.1. Chế độ của trẻ 6 – 12 tháng tuổi

- Khi trẻ tròn 6 tháng tuổi, cha mẹ bắt đầu cho trẻ ăn dặm. Không nên cho trẻ ăn trước 4 tháng tuổi và ăn muộn sau 7 tháng tuổi.

- Dấu hiệu chứng tỏ trẻ có nhu cầu ăn dặm:
  - + Trẻ tiết nước bọt nhiều.
  - + Trẻ bắt đầu nhú mầm răng.
  - + Trẻ nhìn miệng người lớn khi ăn.
  - + Trẻ biết bốc thức ăn cho vào miệng.
  - + Trẻ biết đưa thìa từ bên nọ sang bên kia.

- Khi cho trẻ ăn dặm, tất cả những thực phẩm tươi sạch mà người lớn ăn hằng ngày đều có thể dùng để chế biến cho trẻ ăn, trừ rượu, bia và các loại gia vị.

3

a) Gợi ý thực đơn cho trẻ từ 6 – 8 tháng tuổi

♦ Lượng thực phẩm cho trẻ trong một ngày:

- Bột gạo tẻ: 20 – 30 g.
  - Thịt / cá / tôm: 20 – 30 g hoặc trứng: 1 – 2 quả/tuần.
  - Dầu mỡ cho thêm khi nấu: 6 ml (không tính dầu mỡ trong thực phẩm).
  - Sữa: 600 – 700 ml (gồm cả sữa chua, sữa mẹ).
  - Rau xanh: 20 g.
  - Quả chín: 50 – 100 g.
  - Đường kính: 5 g.
- ♦ Thực đơn gợi ý:

Giờ ăn	Thứ hai, thứ tư	Thứ ba, thứ năm, thứ bảy	Thứ sáu, chủ nhật
6 giờ	Bú mẹ hoặc sữa công thức: 150 ml	Bú mẹ hoặc sữa công thức: 150 ml	Bú mẹ hoặc sữa công thức: 150 ml
8 giờ	Bột thịt lợn, rau ngọt: 150 ml - Bột gạo tẻ: 10 g - Thịt nạc thăn: 15 g - Dầu ăn: 3 ml - Rau ngọt: 10 g	Bột trứng gà, rau dền đỏ: 150 ml - Bột gạo tẻ: 10 g - Trứng gà ta: 1/2 quả - Dầu ăn: 3 ml - Rau dền đỏ: 10 g	Bột thịt bò, rau cải cúc: 150 ml - Bột gạo tẻ: 10 g - Thịt bò thăn: 15 g - Dầu ăn: 3 ml - Rau cải cúc: 10 g
10 giờ	Nước cam ép: 50 ml - Cam: 100 g (1/2 quả) - Đường: 5 g	Nước quýt ép: 50 ml - Quýt: 100 g (1 quả) - Đường: 5 g	Nước cam ép: 50 ml - Cam: 100 g (1/2 quả) - Đường: 5 g
11 giờ	Bú mẹ hoặc sữa công thức: 150 ml	Bú mẹ hoặc sữa công thức: 150 ml	Bú mẹ hoặc sữa công thức: 150 ml
14 giờ	Bột gan, rau cải cúc: 150 ml - Bột gạo tẻ: 10 g - Gan lợn: 15 g - Dầu ăn: 3 ml - Rau cải cúc: 10 g	Bột cá, rau cải xanh: 150 ml - Bột gạo tẻ: 10 g - Thịt cá quả: 15 g - Dầu ăn: 3 ml - Rau cải xanh: 10 g	Bột tôm, rau mồng tơi: 150 ml - Bột gạo tẻ: 10 g - Tôm bóc vỏ: 15 g - Dầu ăn: 3 ml - Rau mồng tơi: 10 g

4

- Cẩm nang về giáo dục trẻ tại nhà:

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**CẨM NANG HƯỚNG DẪN CHA MẸ
CHĂM SÓC DINH DƯỠNG VÀ VUI CHƠI
CÙNG CON KHI TRẺ Ở NHÀ**

**HƯỚNG DẪN CHA MẸ VUI CHƠI CÙNG CON KHI Ở NHÀ
MODULE GIÁO DỤC PHÁT TRIỂN NHẬN THỨC**

1

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
HOẠT ĐỘNG 1: NHỮNG QUẢ BÓNG MÀU SẮC	4
HOẠT ĐỘNG 2: TRỒNG HÀNH TÂY	5
HOẠT ĐỘNG 3: CÁC CON VẬT ĐÁNG YÊU	8
HOẠT ĐỘNG 4: HOA ĐỔI MÀU	10
HOẠT ĐỘNG 5: CUỘC ĐUA CỦA THUYỀN GIẤY	12
HOẠT ĐỘNG 6: TRÒ CHƠI CẤP CUA	14
HOẠT ĐỘNG 7: GÀO CON Ở ĐÂU?	16
HOẠT ĐỘNG 8: BÁC SĨ NHÍ	18
HOẠT ĐỘNG 9: NGÀY SINH NHẬT CỦA GIA ĐÌNH BÉ	20
HOẠT ĐỘNG 10: NGÔI NHÀ MƠ ƯỚC	22
TÀI LIỆU THAM KHẢO	24

2

Phát triển nhận thức là một trong năm nhiệm vụ giáo dục cơ bản cho trẻ em ở lứa tuổi mầm non. Thông qua quá trình tác động có kế hoạch, có định hướng của nhà giáo dục sẽ góp phần hình thành một số biểu tượng đơn giản về thế giới xung quanh, cách thức hoạt động trí tuệ nhằm phát triển các năng lực và nhu cầu nhận thức cho trẻ.

Các nội dung phát triển nhận thức cho trẻ mầm non bao gồm: khám phá khoa học; làm quen với một số khái niệm sơ đẳng về Toán và khám phá xã hội. Để kích thích trẻ hứng thú nhận thức, cần tổ chức đa dạng và kết hợp các hoạt động với những hình thức và phương pháp tổ chức khác nhau. Đặc biệt, khi thực hiện các nội dung phát triển nhận thức, cần có sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất giữa gia đình và trường mầm non.

Các hoạt động gần gũi, thiết thực trong đời sống sinh hoạt hằng ngày của gia đình cũng là các cơ hội tuyệt vời để cha mẹ có thể giáo dục và phát triển nhận thức cho trẻ. Cha mẹ có thể thúc đẩy sự phát triển trí tuệ của trẻ thông qua việc khai thác khả năng vốn có cũng như các kinh nghiệm mà trẻ đã biết khi học ở trường mầm non. Tận dụng các đồ dùng sẵn có trong gia đình để chơi và học cùng trẻ ở nhiều thời điểm khác nhau sẽ tạo hứng thú cho trẻ trong quá trình khám phá và tìm hiểu về thế giới xung quanh.

Thông qua các hoạt động phát triển nhận thức, cha mẹ còn có thể kết hợp giáo dục và phát triển các lĩnh vực khác như thể chất, ngôn ngữ, tình cảm – kỹ năng xã hội hay thẩm mỹ cho trẻ. Mỗi hoạt động giáo dục phát triển nhận thức của cha mẹ tại gia đình không chỉ giúp trẻ học hỏi mà còn tăng tính gắn kết, yêu thương và chia sẻ giữa các thành viên trong gia đình.

Tài liệu đưa ra một số gợi ý các hoạt động giáo dục phát triển nhận thức cho cha mẹ tham khảo để cùng học, cùng chơi với trẻ tại gia đình. Trên cơ sở các gợi ý này, cha mẹ có thể tự tạo ra các hoạt động vui vẻ, bổ ích và sáng tạo phù hợp với khả năng cũng như điều kiện gia đình nhằm giúp trẻ thúc đẩy phát triển trí tuệ.

3

HOẠT ĐỘNG 1: NHỮNG QUẢ BÓNG MÀU SẮC

Lứa tuổi: Trẻ 24 – 36 tháng tuổi

1. Mục tiêu

- Trẻ phân biệt được số lượng một – nhiều, các màu sắc cơ bản đỏ – vàng – xanh, kích thước to – nhỏ, làm quen với sắp xếp theo quy tắc.
- Phát triển khả năng ghi nhớ và tưởng tượng cho trẻ.
- Trẻ hứng thú tham gia hoạt động và tự hào khi hoàn thành nhiệm vụ.

2. Chuẩn bị

- Một túi bóng bay nhiều màu sắc.
- Dụng cụ thổi bóng (nếu có), băng dính hai mặt.
- Bút dạ màu.

3. Tiến hành

Hoạt động của cha mẹ	Hoạt động của trẻ
<p>♦ Gây hứng thú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trò chuyện với trẻ để tạo hứng thú về hoạt động, ví dụ: <ul style="list-style-type: none"> + Đưa túi bóng bay ra và hỏi trẻ: "Đây là gì nhỉ?". + Hỏi trẻ có muốn thổi bóng bay và dùng bóng bay để trang trí phòng mình không.... - Chuẩn bị các đồ dùng, dụng cụ cần thiết. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trò chuyện cùng cha mẹ. - Tham gia chuẩn bị theo hướng dẫn của cha mẹ.
<p>♦ Trải nghiệm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cùng trẻ thổi bóng: <ul style="list-style-type: none"> + Con thích chọn quả bóng màu nào? + Con muốn thổi mấy quả bóng? + Con thổi thổi xem nào? Con có cần hỗ trợ gì không? + Con đã biết sử dụng cái bơm bóng này chưa? + Con có muốn vẽ hình gì lên quả bóng này không? - Dùng bóng bay đã thổi để trang trí phòng trẻ, đưa ra yêu cầu cho trẻ thực hiện: <ul style="list-style-type: none"> + Lần 1: Con lấy cho bố / mẹ hai quả bóng màu đỏ nào. + Lần 2: Con lấy cho bố / mẹ một quả bóng màu đỏ, 	<ul style="list-style-type: none"> - Thực hiện dưới sự hướng dẫn của cha mẹ. - Thực hiện theo yêu cầu của cha mẹ.

4

Hoạt động của cha mẹ	Hoạt động của trẻ
<p>một quả bóng màu vàng nhỏ. Rồi một quả bóng màu đỏ, một quả bóng màu vàng nữa nhé! Vậy là, mình sắp làm được một công bóng bay xen kẽ màu đỏ, màu vàng rồi này.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Lần 3: Con lấy cho bố / mẹ một quả bóng màu đỏ nhỏ, một quả bóng màu đỏ to nhé. Con đếm xem có mấy quả bóng màu đỏ to nào? <p>- Cha mẹ có thể đưa ra các yêu cầu khác nhau và khó hơn tùy theo khả năng của trẻ.</p>	
<p>♦ Kết thúc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sau khi thực hiện xong, cha mẹ cùng trẻ thưởng thức, trò chuyện về thành quả. - Dọn dẹp khu vực thực hiện hoạt động và thu dọn đồ dùng vào nơi quy định. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tự hào với thành quả của mình. - Tham gia dọn dẹp cùng cha mẹ.

4. Một số lưu ý với cha mẹ

- Cha mẹ có thể tiếp tục tổ chức các hoạt động khác với bóng như tung bóng, phân loại bóng, đóng nước vào quả bóng....
- Với trẻ từ 3 tuổi trở lên, cha mẹ có thể ôn luyện cho trẻ về số đếm, tạo hình các con vật từ những quả bóng, chơi các trò chơi như chuyển bóng, di chuyển bóng theo đường dịch dắc....
- Kiên nhẫn hướng dẫn trẻ thổi bóng hoặc sử dụng bơm bóng và có thể giúp đỡ trẻ khi cần thiết.
- Chú ý tới sự an toàn khi cho trẻ chơi các hoạt động với bóng trong nhà hay ngoài trời.

HOẠT ĐỘNG 2: TRỒNG HÀNH TÂY

Lứa tuổi: Trẻ 3 – 4 tuổi

1. Mục tiêu

- Giúp trẻ tìm hiểu đặc điểm, lợi ích, quá trình phát triển của hành tây.
- Trẻ biết cách trồng hành tây đơn giản, chăm sóc và quan sát sự lớn lên hằng ngày của chúng.

5

- Trẻ biết mối liên hệ đơn giản giữa thực vật với con người và môi trường sống. Đồng thời, hình thành ở trẻ tính trách nhiệm và tình yêu đối với cây cối xung quanh mình.

2. Chuẩn bị

- Củ hành tây.
- Chai nhựa (hoặc cốc đã không còn sử dụng).
- Dao, kéo, băng quan sát, kính lúp (nếu có).

3. Tiến hành

Hoạt động của cha mẹ	Hoạt động của trẻ
<p>♦ Gây hứng thú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trò chuyện với trẻ về củ hành tây: <ul style="list-style-type: none"> + Con có biết đây là củ gì không? + Con có nhớ là mẹ thường chế biến củ này như thế nào không? Mẹ thường nấu củ này cùng với các loại thức ăn nào nhỉ? + Con có biết là củ này được trồng như thế nào không? + Con có muốn trồng hành tây với cha mẹ không? - Làm băng quan sát: Cha mẹ tận dụng giấy đã sử dụng một mặt hoặc mặt trắng của tấm lịch treo tường để làm băng. Kẻ các cột, ghi theo thứ tự ngày 1, ngày 2, ngày 3.... Mỗi ngày, trẻ quan sát băng mắt thường hoặc dùng kính lúp (nếu có) và vẽ lại những điều trẻ nhìn thấy hằng ngày vào từng ô. - Chuẩn bị các đồ dùng, dụng cụ cần thiết. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tích cực tham gia trò chuyện với cha mẹ. - Tham gia dưới sự hướng dẫn của cha mẹ. - Tham gia chuẩn bị cùng cha mẹ.
<p>♦ Trải nghiệm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu các đồ dùng cần thiết và hỏi trẻ về ý tưởng: <ul style="list-style-type: none"> + Mình sẽ trồng hành tây vào các chai nhựa này nhé! + Theo con, làm thế nào để trồng được củ hành tây vào chai này nhỉ? + Có cần phải trồng bằng đất không? - Cắt phần miệng các chai nhựa và hướng dẫn trẻ cách bóc lớp vỏ bên ngoài củ hành tây: 	<ul style="list-style-type: none"> - Trả lời theo hiểu biết của trẻ. - Quan sát.

6

Hoạt động của cha mẹ	Hoạt động của trẻ
<ul style="list-style-type: none"> + Con phải bóc một vài vỏ màu nâu ra. Con nhớ bóc nhẹ nhàng, đừng làm rách các lớp bên trong, nếu không con sẽ bị cay mắt đấy! + Sau khi bóc xong, con đổ nước vào chai, không nên đầy quá. Bấy giờ, ta đặt củ hành tây lên trên là xong. - Cho trẻ thực hiện, quan sát, hỗ trợ trẻ khi cần thiết. - Có thể cho trẻ vẽ các khuôn mặt cảm xúc khác nhau lên củ hành tây: + Con có thích vẽ các khuôn mặt lên củ hành tây không? + Bố / mẹ sẽ vẽ một củ hành tây đang khóc hu hu. Còn con, con muốn vẽ củ hành tây đang như thế nào? - Hướng dẫn trẻ quan sát sự phát triển của củ hành tây hằng ngày: + Mỗi ngày, con sẽ dùng kính lúp / mắt để quan sát xem củ hành tây phát triển như thế nào nhé! + Con thấy củ hành tây có thay đổi gì thì vẽ lại vào Bảng quan sát này nhé! + Cứ hai ngày, con nhớ thay nước cho củ hành tây một lần. 	<ul style="list-style-type: none"> - Thực hiện dưới sự hướng dẫn của cha mẹ. - Vẽ khuôn mặt cảm xúc cho củ hành tây theo ý thích. - Lắng nghe và ghi nhớ nhiệm vụ.
<p>◆ Kết thúc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dọn dẹp khu vực thực hiện hoạt động, rửa tay sạch sẽ. - Quan sát củ hành tây hằng ngày và vẽ lại những thay đổi vào Bảng quan sát 	<ul style="list-style-type: none"> - Dọn dẹp đồ dùng. - Hằng ngày quan sát và vẽ lại thay đổi của củ hành tây vào Bảng quan sát.

4. Một số lưu ý với cha mẹ

- Cần cẩn thận với dao và kéo, tránh gây nguy hiểm cho trẻ.
- Có thể chuẩn bị số lượng hành tây, chai để trồng theo khả năng và nhu cầu sử dụng của gia đình.
- Ngoài hành tây, có thể hướng dẫn trẻ trồng các cây khác như cà rốt, khoai tây, khoai lang, đỗ, bơ....

7

- Đồng viên trẻ kiên nhẫn quan sát và chờ đợi cây lớn lên, để thấy rõ sự thay đổi, có thể cho trẻ hai ngày quan sát một lần.

HOẠT ĐỘNG 3: CÁC CON VẬT ĐÁNG YÊU

Lứa tuổi: Trẻ 3 – 4 tuổi

1. Mục tiêu

- Trẻ biết đếm tên đối tượng trong phạm vi 5 và nhận biết số lượng theo khả năng của trẻ.
- Trẻ nhận biết được đặc điểm nổi bật và ích lợi của các con vật quen thuộc cũng như mối liên hệ giữa chúng với con người và môi trường.
- Thông qua các câu chuyện đơn giản, giúp trẻ khám phá về thế giới động vật đồng thời phát triển tư duy ngôn ngữ cho trẻ.

2. Chuẩn bị:

- Một số đồ vật có số lượng 5 như:
  - + 5 quyển truyện về động vật.
  - + 5 tờ giấy A4.
  - + 5 quả bóng nhỏ.
  - + 5 bút chì màu.
- Bảng khen: Có thể sử dụng giấy A0 hoặc tờ đựng mắt sau của những tấm lịch treo tường để làm. Chia làm hai hay ba cột tùy vào mục đích của cha mẹ (một cột của cha mẹ, một cột của con,...). Mỗi lần trẻ trả lời đúng / làm được một việc tốt, cha mẹ có thể vẽ hoặc cho con tự vẽ một hình như ngôi sao, bông hoa, chấm tròn hoặc dán sticker,... để khen thưởng.

3. Tiến hành

Hoạt động của cha mẹ	Hoạt động của trẻ
<p>◆ Gây hứng thú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chuẩn bị các đồ dùng, dụng cụ cần thiết. - Hướng dẫn trẻ chơi trò chơi: + Bây giờ mình cùng chơi một trò chơi nhé! Trò chơi có tên là "Tôi muốn! Tôi muốn!". Con có muốn chơi không nào? + Trò chơi này chơi rất dễ thôi. Khi bố / mẹ nói: "Tôi muốn! Tôi muốn!" thì con sẽ nói: "Muốn gì? Muốn 	<ul style="list-style-type: none"> - Tham gia cùng cha mẹ. - Tích cực tham gia chơi trò chơi.

8

**PHỤ LỤC 3: Bảng hỏi nhu cầu của cha mẹ về cách thức chơi với trẻ
tại nhà hiệu quả**

Kính gửi quý cha mẹ!

Hiện nay, nhà trường đang tiến hành xây dựng các tài liệu hỗ trợ cha mẹ về cách thức chơi với trẻ tại nhà hiệu quả. Để các tài liệu đáp ứng đầy đủ các nhu cầu của cha mẹ, xin vui lòng trả lời một số câu hỏi dưới đây:

Thông tin về cha mẹ		
Thông tin về cha mẹ	Họ tên:	Tuổi:
Anh/Chị là	☐ Mẹ của trẻ ☐ Bố của trẻ	☐ Ông bà của trẻ ☐ Trường hợp khác (vui lòng ghi rõ): .....
Số con trong gia đình của anh/chị là bao nhiêu?	.....	
Ai là người chăm sóc trẻ chính?	☐ Mẹ của trẻ ☐ Bố của trẻ	☐ Ông bà của trẻ Trường hợp khác (vui lòng ghi rõ): .....
Anh/Chị có đi làm xa nhà không?	☐ Có ☐ Không	Nếu đi làm, Anh/Chị đi làm: ☐ Toàn thời gian ☐ Bán thời gian
Anh/chị có thành thạo tiếng phổ thông không?	☐ Có ☐ Không	
Ở nhà, anh/chị nói chuyện với con bằng ngôn ngữ nào?	☐ Tiếng phổ thông ☐ Tiếng dân tộc	
Cách thức chơi với trẻ ở nhà		
Anh/chị thường chơi với trẻ các trò chơi nào ở nhà? (có thể tích nhiều đáp án)	☐ Chơi các trò chơi dân gian (ô ăn quan, trốn tìm, cướp cờ...) ☐ Chơi đóng vai (bác sĩ, cô giáo, siêu nhân...) ☐ Chơi các trò chơi vận động (vội bóng, đuổi bắt, ...) ☐ Chơi ghép hình	

	☐ Hoạt động khác (vui lòng ghi rõ):.....
Anh/chị thường gặp phải những khó khăn nào khi chơi với trẻ ở nhà?	☐ Không biết nhiều loại trò chơi ☐ Không biết cách cùng chơi với trẻ ☐ Không có nhiều đồ dùng, đồ chơi ☐ Trẻ hay xao nhãng, không hào hứng chơi ☐ Không có thời gian nhiều ☐ Khó khăn khác (vui lòng ghi rõ):.....
Anh/chị mong muốn tìm hiểu thêm cách thức chơi với trẻ ở nhà để phát triển lĩnh vực nào?	☐ Phát triển thể chất ☐ Phát triển nhận thức ☐ Phát triển ngôn ngữ ☐ Phát triển tình cảm – kỹ năng xã hội ☐ Phát triển thẩm mỹ
Dạng tài liệu hỗ trợ nào phù hợp với anh/chị?	☐ Cẩm nang hướng dẫn ☐ Poster ☐ Video ☐ Hình thức khác (vui lòng ghi rõ):.....

Trân trọng cảm ơn sự tham gia của anh/chị!